

JUTRO

Upravništvo Ljubljana, Prečernova ul. 54
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Izdatniški oddelki: Ljubljana, Prečernova
ulica 4. Telefon št. 2492
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455
Podružnica Celje: Kocencova ulica št. 2.
Telefon št. 190
Računi pri pošti št. sarvodih: Ljubljana
št. 11.842; Praha št. 78.160; Wien
Nr. 105.241.

Novinarska zbornica: 25. Okt. 1929, 26. Okt. 1929
Uredništvo
Ljubljana, Kneževa ulica št. 1. Telefon št. 2122, 2123, 2124, 2125 in 2126.
Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. Telefon št. 455.
Celje: Kocencova ulica št. 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošti št. sarvodih: Ljubljana št. 11.842; Praha št. 78.160; Wien Nr. 105.241.

Paradokсна situacija je nastala v madžarski notranji in zunanji politiki. Splošno znano je, da je Madžarska ena od držav, kjer ima stara aristokracija največjo moč. Kakor da je šla mimo te države vsa moderna politična preobrazba brez učinka. V času pred veliko svetovno vojno, ko so se načela socialne in politične enakosti uveljavila po vsem civiliziranem svetu, ko se je povsod demokratiziral volilni red in so se širokim množicam odpirala vrata v politično sodelovanje, k samoupravi, je ostala Madžarska nedotaknjena kot trdnjava fevdalnih pravic in privilegijev. Naj je maloštevilna svobodoljubna opozicija poskusila karkoli, da bi v budimpeštanskem parlamentu dosegla reforme v smeri politične in socialne demokratizacije, naj je po peštanskih ulicah tekla kri delavskih množic, vse je bilo zaman. Madžarsko plemstvo je trdovratno čuvalo svojo oligarhično vladno in Madžarska je bila nekak otok starega fevdalstva sredi evropske demokratizacije.

Po vojni je sprva kazalo, da se bo stvar temeljito izpremenila. Toda ponesrečeni eksperimenti prve povojne dobe so pripomogli, da se je fevdalna gospoda kmalu zopet opomogla in se iznova utrdila v svojih privilegiranih pozicijah. Spremenila je volilni red, ki se je bil v prvi dobi po vojni že preveč moderniziral, in zdaj gospoduje zopet po starem načinu.

Zaostalost madžarskih političnih razmer je toliko, da se je čutil sam veliki protektor Madžarske, lord Rothermere, poklicanec in dolžnega, opozoriti Madžare, naj se modernizirajo v političnem pogledu. Vsadko mora uvideti, da mora biti madžarska politična zaostalost zares izredna, da je ne more zamočkat niti tako pristranska osebnost kot je Rothermere.

Rothermereova lekcija je dala novega poguma onim, sicer politično malo vplivnim krogom in frakcijam, ki imajo stremljenje po demokratizaciji. Nastalo je živahnije gibanje, precej bolj bojevito razpoloženje v levo orientiranih vrstah. Toda glede uspeha te akcije optimizem prav gotovo še ni upravičen. Grofu Bethlenu je stvar sicer malo neprijetna, ali zdi se, da vendarle še daleč ne toliko, da bi iz tega izvajal posledice. Iz njegovih dosedanjih izjav se more sklepati samo, da bi eventualno žrtvoval videz za to, da s tem reši vsebino.

Skepsa je utemeljena v bistvu madžarske politične konstelacije. Nikakor ni slučajno, da kaže od vseh premaganih držav Madžarska največjo bojevost in da se revizionistična ter irendentistična akcija nikjer ni razvila do tolike stopnje kot tu. Vzrok je povsem enostaven. Pri Madžarih je pomenilo narodno osvobodjenje Rumunov, Slovkov, Rusinov, Nemcev in Jugoslovanov hkrati tudi velik udarec fevdalnim aristokracijam. Zakaj v osvobodilnih deželah je bilo predpravil močnega madžarskega plemstva takoj konec. Kako močno je osvobodjenje teh dežel zadelo to gospodo v gospodarskem pogledu, se najlepše vidi iz optantskega spora, ki se vleče med Rumunijo in Madžarsko že toliko let, pa kljub vsemu ni bilo še mogoče doseči kompromisa oziroma sporazuma.

Madžarski fevdalci imajo tedaj dovolj osebnega vzroka biti revizionisti in irendentisti, saj gre za vrnitev njihovih posestev in privilegijev. Ta gospoda je zlorabljala nacionalizem, da je s to masko agitirala za svoje interesne težnje. Zlorablja ga še danes in je s to pretvezo mogla zagospodovati znova v državi.

Zato je razumljivo, da se grofu Bethlenu zdi paradokšno, zahtevati od Madžarske demokratizacijo in modernizacijo. Po čemu! Saj če naj fevdalna oligarhija izgubi svojo pozicijo, če naj se napravi konec privilegiranim dobrotam bogate grofovske gospode, po čemu potem vse revizionizem in nacionalizem! Če ni mogoče doma držati starih pozicij, kako naj bi si potem mogli prizadevati, da zopet dobijo one v odpadlih deželah? Ne, za tako ceno, za ceno, da se odpovedo svojim udobnostim, si gospodje grofje pač ne bodo želeli ohraniti naklonjenost lorda Rothermerea v revizionističnih in irendentističnih zadevah.

Bolgarska umetniška razstava

Sofija, 21. oktobra. AA. V umetniškem domu je bila otvorjena tretja umetniška razstava, na kateri so vzbudili posebno pozornost umetnine bolgarskega slikarja Dinova, ki je razstavljal nad 50 novih slik, večinoma krajin in mest. Večina njegovih del je že razprodana.

Prva bolgarska knjiga je bila nalasnjena v Beogradu

Sofija, 21. oktobra. AA. Povodom proslave stoletnice rojstva prvega izdajatelja bolgarskih knjig Hrista Danova poročila »Literarni glas«, da je bila prva knjiga, ki jo je izdal Danov leta 1865, nalasnjena v Beogradu. Prva bolgarska knjiga je kolektor »Staropisance« za leto 1856.

Obsodba Puniše Račića potrjena Beograjsko apelacijsko sodišče je zavrnilo vse prizive in potrdilo sodbo prve instance

Beograd, 21. oktobra, p. Apelacijsko sodišče v Beogradu je danes razpravljalo o prizivu proti obsodbi Puniše Račića in oprostitvi njegovih soobtožencev Tome Popovića in Dragutina Jovanovića-Lune, ki so bili obtoženi zaradi junijskih dogodkov v bivši Narodni skupščini. Kakor znano, je bil takrat obsojen Puniša Račić na 64 let in štiri mesece ječe, ki se mu je v smislu veljavnega kazenskega zakona znižala na največjo dopustno mero 20 let. Proti tej razsodbi so vložili Račićevi zagovorniki priziv, ki je bil danes predmet razprave pred apelacijskim sodiščem.

Apelacijsko sodišče je znižalo prvotno izrečeno skupno kazen na 33 let in 6 mesecev, kar pa je dejansko brez praktičnega efekta, ker mora Puniša Račić kljub temu odsedeti maksimalno dopustno kazen 20 let ječe. Apelacijsko sodišče je obenem potrdilo oprostitev Tome Popovića in Dragutina Jovanovića-Lune ter potrdilo tozadevno razsodbo prvostopenjskega sodišča. V svojem odloku naglašajo apelacijsko sodišče, da je bila razsodba prvostopenjskega sodišča pravilna in po zakonu osnovana tako glede kvalifikacije dejanja kakor glede kazenske odgovornosti Puniše Račića. Vendar pa smatra, da je bila pogrešno odmerjena kazen za dejanja pod točkami 2, 3, 4 in 5 obtožnice, ter je glede na priznanje obtoženca in upoštevajoč olajševalne in obremenjevalne okoliščine razsodilo, da se Puniši Račiću zniža kazen za dejanje pod točko 2 (umor posl. dr. Gjure Basarička) od 20 na 12 let ječe, za dejanje pod točko 3 (poskušen umor Ivana Grandje) od 5 let ječe na 2 leti zapora, oziroma na 1 leto in 4 mesece ječe, za dejanje pod točko 4 (poskušen umor Stjepana Radića, ki je na posledičnih zadanih ran umrl) od 15 let na 8 let ječe in za peto dejanje (umor Pavla Radića) od 15 na 12 let ječe, skupno na 33 let in 6 mesecev ječe, v maksimalno dopustni meri 20 let ječe, ki se mu šteje od dneva razglasitve sodbe, t. j. od 7. junija 1929, v številu 7 mesecev in 15 dni preiskovalnega zapora.

S to razsodbo je Račićev proces definitivno zaključen in likvidiran grozni junijski dogodek leta 1928.

Dva pomočnika notranjega ministra

Važna imenovanja v notranjem ministru — Zastopnik finančnega ministra

Beograd, 21. oktobra, AA. Kralj je včeraj na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih del generala Petra Živkovića podpisal ukaz, s katerim se za pomočnika ministrstva notranjih del imenujeta Ivan N. Perović, pomočnik bana primorske banovine in Dobrisav V. Matković, dosedanji načelnik oddelka za zaščito države; za pomočnika bana primorske

banovine je postavljen Andrija G. Zdravković, dosedanji veliki župan primorsko-krajiške oblasti.

Beograd, 21. oktobra. AA. Ker je finančni minister dr. Stanko Svrljuga odpotoval v Pariz, je bil za njegovega namestnika do njegovega povratka v Beograd imenovan Nikola Uzunović, minister brez portfelja.

Glavni čeških listov o puljski tragediji

Oster članek »Narodnih Listov« — Nepriznana posledica fašistične krutosti — Enodušnost vseh Jugoslovanov

Praga, 21. oktobra, h. Vsi praški listi so beležili tekoča poročila o razsodbi izrednega sodišča v Pulju in usmrtitvi Vladimira Gortana. Dasi je trenutno volilna kampanja na višku, so nekateri listi objavili tudi komentarje o stvari. Razen socialno-demokratskega lista »Pravo Lidu« je prinašalo tudi narodno-socialistični »Česke Slovo« dnevnega poročila proti italijanskemu postopanju v slovenskem Primorju. Nocojšnja izdaja »Narodnih listov« prinaša v uredniškem delu o tej zadevi daljši članek, v katerem izvaja med drugim:

»Brezobzirnost Italije napram Jugoslaviji spada že med znane značilnosti italijanske politike. Če je hotelo puljsko sodišče manifestirati svojo brezobzirnost napram Jugoslaviji, se mu je to topot popolnoma posrečilo. Toda posrečilo se mu je razen tega dokazati, da fašistični režim sam dvomi o svoji trdnosti, če se mora posluževati takih ukrepov za defenzivo. Pri tem se je fašističnemu režimu tudi posrečilo nenkrat združiti vsa jugoslovanska plemena v elementarno in enodušno de-

monstracijo proti takim metodam. Te demonstracije in manifestacije dokazujejo, da bo Jugoslavija v trenutku zunanje nevarnosti na mah pozabila na vse notranje spore in boje, iz česar se da sklepati, da bo, ako bo potrebno, vsa kot en moč nastopila proti vsakemu eventualnemu sovražniku.«

Tudi drugi listi pišejo o posledicah puljske tragedije v sličnem smislu.

Italijanski listi nadaljujejo s hujskanjem

Rim, 21. oktobra AA. Italijanski listi priobčujejo poročila o novih protestnih demonstracijah v raznih jugoslovanskih mestih proti smrtni obsodbi nad znanim teroristom in morilecem Gortanom ter naglašajo, da je jugoslovanska vlada dopustila, da se vrše protitalijanske demonstracije, dočim objavlja jugoslovanske časopise silovite in nerazodne članke. Listi ugotavljajo, da so povsod po Jugoslaviji izražali »solidarnost s morilecem«, med tem ko istčasno jugoslovanski listi demantirajo preganjanje Makedoncev in pokolne na bolgarski meji.

Hrvatski združniki v Šumadiji

Topola, 21. okt. AA. Po kosilu, ki so jim ga priredili šumadijski kmetje, so odšli hrvatski združniki v vzorno urejeno klet vinogradniške zadruge v Topoli. V svojih razgovorih so ponovno izražali svojo radost in zadovoljstvo nad toplim sprejemom, ki so ga bili deležni v Beogradu in Topoli. Zlasti o sprejemu pri kralju so zagotavljali, da ga ne bodo mogli pozabiti. Kralj jih je vse očaral s svojo prisrčnostjo in s svojim neprisljnim nastopom, zanimajoč se za najmanjše podrobnosti.

Hrvatski združniki so se sinoči vrnili v Beograd z najlepšimi vtisi. Ves njihov obisk v Topoli je bil v znamenju devize, ki so jo naglašali govorniki: »Da so jugoslovanski seljaki iz Hrvatske prišli v posete jugoslovanskim seljakom iz Srbije in srcu Šumadije.«

Ponoči so se hrvatski združniki odpeljali z brzovlakom na svoje domove.

Zaprisega dunavskega bana

Beograd, 21. oktobra. AA. Danes ob 10.30 je bil pred predsednikom ministrskega sveta in ministrom notranjih del generalom Petrom Živkovičem zaprisežen ban dunavske danovine Đaka Popovič.

Angleška mornarica v turških vodah

Carigrad, 21. oktobra. AA. Anatolska agencija poroča: Angleška mornarica je včeraj odpeljala iz stambulskega pristanišča. V pristanišču usidrane turške vojne ladje so oddale v čast angleške mornarice več pozdravnih strelcev, na katere so angleške ladje odgovorile s salutnimi streli.

Prenos poslov na banovine

Beograd, 21. okt. č. Delo za prenos poslov iz osrednje vlade na banovinske uprave v svrhu dekoncentracije upravne oblasti se polagoma približuje svojemu koncu. Ta stvar se razpravlja na posvetovanjih ministrov, ki se vrše v finančnem ministru. Zakon, s katerim se bo uredila pristojnost banovinskih uprav in njihov finančni efekt, se bo imenoval zakon o ustroju banovinskih uprav.

Nenavadna nesreča

Sarajevo, 21. okt. n. Včeraj se je odpravila družba sarajevskih trgovcev z avtomobilom proti Mostarju. Ko so došli do Rame pri Jablanici, se je pripetil na avtomobilu defekt in morali so se ustaviti pod neko 8 m visoko pečmo. Potniki so tu počakali, da je sofer popravil poškodbo, ko je pa avtomobil krenil dalje, se je nenadoma odkrušila od pečine 500 kg težka skala, ki je padla na zadnji del avtomobila in ubila trgovca Krajino in trgovca Zagorico. Sofer in dva potnika, ki so sedeli spredaj, so bili le lažje ranjeni. Danes so trupli obeh ponesrečencev prepeljali v Sarajevo.

Ostavka avstralske vlade

Camberra, 21. oktobra AA. Bruce, predsednik avstralske koalicijske vlade nacionalistov in agrarcev, je včeraj izročil generalnemu guvernerju demisijo svojega kabineta.

Scurrin, 21. oktobra AA. Delavska stranka, ki je dosegla pri volitvah večino, je bila naprošena naj sestavi novo vlado. Novi ministri bodo izvoljeni na jutrišnjem sestanku stranke.

Srdita ustavna borba v Avstriji Socialisti napovedujejo odpor do skrajnosti — Upanje na kompromis je minimalno

Dunaj, 21. oktobra, r. Ustavni načrt, ki ga je predložila vlada, je politično situacijo v Avstriji silno poostiril. Trezni politični krogi se bojijo, da bi se mogel ustavni boj končati s katastrofalnimi posledicami. Socialni demokrati izjavljajo, da je vladni projekt za nje absolutno nesprejemljiv in da se o posameznostih niti diskutirati ne da. Ker brez njihovega sodelovanja oziroma glasovanja sploh ni mogoče rešiti ustavnega vprašanja (za spremembe je potrebna dvotretjinska večina v parlamentu), je z njihovo odločitvijo stvar pogšana na ostrino.

Včeraj se je vršila na Dunaju konferenca socialdemokratskih zastopnikov iz cele države; konferenci so prisostvovali tudi socialistični voditelji iz Nemčije in Češkoslovaške. Kakor se zatrjuje, je ta konferenca sklenila z vsemi silami preprečiti vsak poskus oktroiranja nove ustave.

Položaj je pa tem kompliciranerjši, ker se tudi v meščanskih krogih pojavlja oster odpor proti vladnemu projektu. Liberalni krogi ga v mnogih podrobnostih odklanjajo, češ da je nedemokratski in da je sestavljen preveč s stališča, zasigurati klerikalizmu traj-

no nadvlado. Pa tudi v krščansko-socialni stranki je tako zvano demokratsko krilo, ki ga vodi Kunschak, iz mnogih ozirov protivno. To krilo zagovarja predvsem tudi stališče, da se da revizija ustave izvesti le potom kompromisa, in odklanja vsak oktroaj. Heimwehrovci, katerih glavni reprezentant je vicekancler Vaugin, pa so brezpogojno za oktroaj.

Kot edini izhod iz sedanjega težkega stanja predlagajo socialni demokrati razpust parlamenta in nove volitve, pri katerih naj narod odloči, ali sprejema vladin predlog kot osnovo za novo ustavo. Tudi del liberalnih in krščansko-socialnih krogov je za to solucijo.

Misli se, da sedanja vlada ne bo politično in moralčno dovolj močna, da bi izpeljala reformo, bodisi na ta ali oni način, in da jo bo v slučaju, da se prilike razvijejo v smeri oktroaja, zamenjal kabinet Vaugin, v slučaju, da se gre na kompromisno pot, pa kabinet Kunschak.

Z mrzlično napetostjo se pričakuje debata o vladnem predlogu, ki prične jutri, v torek.

Slab odziv za plebiscit v Nemčiji

Po petih dneh imajo desničarji slabe izgleda na uspeh — Nemški nacionalisti tožijo prusko vlado zaradi naredb proti plebiscitu

Berlin, 21. oktobra, d. o. Pozornost nemške politične javnosti je osredotočena sedaj predvsem na žid vpisovanja v plebiscitne imenike za desničarsko ljudsko glasovanje o sprejemu Youngovega reparacijskega načrta. Po dosedanem poteku vpisovanja je pričakovati, da se desničarjem ne bo posrečilo zbrati niti 4 milijone potrebnih vpisov in da bo vsa akcija propadla prej, nego bo stavljen na dnevi red Hugenbergov predlog za rešitev nemškega naroda iz spon suženstvom. Tako je bilo dosedaj vpisanih v petih dneh v velikem Berlinu vsega skupaj samo 93.829 volilcev, ki zahtevajo plebiscit.

Nemški zmerni in levčarski listi napovedujejo z veliko gotovostjo, da se bo plebiscit posrečel in opozarjajo na to, da je bilo za časa zahtev po plebiscitu v vprašanju odpravnine bivšim vladarskim rodom vpisanih v prvih 5 dneh samo v Berlinu 43.600 volilcev.

Zaradi tega je opaziti med desničarji naraščajočo nervoznost, ki jo izražajo v vedno ostrejših napadih proti vladi in celo na račun predsednika republike Hindenburga, kateremu zelo zamerijo znano obsodbo njihovega početja. V znamenju tega nervoznega razpoloženja so se vršili tudi po Nemčiji številni shodi nemških narodnih socialistov, na katerih je prišlo do ponovnih sporov. Posebno oster so bili spopadi v Berlinu, kjer je policija zelo strogo nastopila proti des-

ničarskim razgrajajem ter jih aretirala 121.

Razen nekaterih pokrajin poljedelskega vzhoda kjer so nemški nacionalci v večini, je prinesla Hugenbergova akcija priveditvijo tudi v provinci samo razočaranje na razočaranje. Posebno se to opaža v Porenju, kjer je vprašanje izpraznitve ograzano zaradi plebiscita. Tamkaj je število podpisovalcev izredno nizko. V Kölnu se je n. pr. v prvih petih tednih izmed 500.000 volilnih upravičencev vpisalo približno 18 tisoč oseb. V Trierju je vpisanih samo 40, v Mainznu pa samo 100 oseb. Poseben občuten je poraz Hugenbergovega dela v porenjsko-vestfalskem industrijskem ozemlju, kjer se je v vseh večjih mestih podpisalo komaj po 100 do 300 volilcev. Celu na Bavarskem je udeležba proti pričakovanju zelo majhna.

Lipsko, 21. oktobra. AA. Predsednik državnega sodišča, ki je obenem predsednik vrhovnega nemškega sodišča, je prejel tožbo, ki jo je vložil nemški nacionalni klub proti pruski državni vladi. Nemški nacionalni klub se pritožuje, da je vlada izdala navedbe, ki nasprotujejo zakonom. Priziv v prvi vrsti pobija okrožnico vlade, s katero je pozvala vse uradno, naj ne sodeluje pri referendu proti Youngovem načrtu.

Stalinov položaj omajan

Nemiri med ruski seljaki zaradi nakupovanja žita — Buharinska opozicija se jači

Moskva, 21. oktobra. AA. o. Sovjetskim voditeljem povzroča vedno večjo skrb naraščajoče nezadovoljstvo kmečkega prebivalstva, ki se je pričelo upirati protikmečki politiki moskovskih komunističnih krogov. Seljaki se posebno razburjajo zavoljo tega, ker podpira vlada z vsemi razpoložljivimi sredstvi skupne vaške pridobitne zadruge in jih oprošča za dolga leta plačevanja vseh davkov, dočim obremenjuje seljake, ki imajo več kot dve glavi živine z davki kakor kulake. Nezadovoljni seljaki so pričeli pobijati zopet voditelje in ekspozente komunistov po deželi, zlasti v Beli Rusiji in na Kavkazu, ter se postavljati z orožjem v roki po robu komunističnim ko-

misijam, ki pobirajo po selih žito.

V zvezi s temi nemiri se pojavljajo v Moskvi tudi govorce, da misli podati glavni tajnik stranke Stalin ostavko. Proti Stalinu niso sedaj samo pristajaši Trockega in desničarske strokovne organizacije, ki jih je vodil Buharin, nego tudi celo deželsko prebivalstvo, ki do sedaj ni imelo vpliva na razvoj notranjih sporov v vodstvu komunistične stranke. V okolici Stalina odločno zanikajo te vesti, vendar se trdno pričakuje skorajšnje uvedbe zmernejše smeri napram selu in desničarjem, dasi časopisje enako močno udarja po Trockem, kakor po Buharinu.

Nove pridobitve na polju letalstva

Nemci so preizkusili novo veleletalo, Angleži pa dva zrakoplova, ki bosta služila v vojaške namene

Berlin, 21. oktobra, o. Danes je nemško veleletalo Do X napravilo enouren poizkusni polet nad Bočenskim jezerom. V letalu je bilo 150 potnikov in 10 moč posadke. Tukajšnji tehnični krogi smatrajo ta polet za velik uspeh letalstva in izražajo svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da so se motorji ponovno odlično obnesli. Do X ima 12 velikih motorjev, od katerih razvija vsak 525 konjskih sil. Angleška vlada je naročila slično veleletalo, ki bo služilo civilnemu zračnemu prometu. To letalo bo najbrže triplazno z 12 motorji.

matičnih neprilik, predvsem prevelike vrtočine, nemogoče.

London, 21. oktobra. AA. Včeraj je moral novo zgrajeni angleški zrakoplovni orjak »R 101«, ki je pritrjen na močnem drogu, prestati hude viharje. Ves dan je zelo deževal in veter je mešoma dosegel hitrost 48 milj na uro. Navzlic temu so zvečer strokovnjaki ugotovili, da je zrakoplov brez škode vzdržal tudi najsilovitejše sunke in ga ni bilo treba spraviti v hangar.

Povratek Masaryka v Prago

Praga, 21. oktobra h. Predsednik republike se bo v drugi polovici tega tedna vrnil iz Topolčanskega v Prago. V ponedeljek bo sprejel v avdienci zastopnike diplomatskega zbora in armade ter predsedstvo stalnega odbora.

Maddonaldova pot po Kanadi

London, 21. oktobra, o. Angleški ministrski predsednik Macdonald je prispel danes v Mostreal, kjer je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Sporazum med TPD in njenimi rudarji

Uspešna pogajanja v Ljubljani - Kolektivna pogodba za rudarje - Sporazum velja za vse revirje TPD

Ljubljana, 21. oktobra.

Kakor smo že poročali, je obstajalo že del časa dokaj napeto razmerje med Trboveljsko premogokopno družbo in njenimi rudarji, kar je bilo predmet mnogih zborovanj in shodov rudarjev po posameznih revirjih. Po velikem meznem gibanju leta 1928, ki je končalo z neuspehom rudarjev, je bila dotlej veljavna kolektivna pogodba odpovedana in tako je bilo razmerje med rudarji in podjetjem vse do danes prav za prav neurejeno. Zato so si rudarske organizacije ob sodelovanju Delavske zbornice že dolgo prizadevale, da pride zopet do urejenega razmerja in do sklenitve kolektivne pogodbe, pri čemer so povdarjale, da bo to nele v korist delavstvu, temveč tudi v korist podjetju. Pred tednom dni je delegacija rudarskih organizacij, ki so se ne glede na nekdanjo politično smer združile k enotnemu nastopu, izročila ravnateljstvu TPD obširno spomenico s predlogom, naj bi se uvedla pogajanja. Ravnateljstvo TPD je na ta predlog pristalo in tako so se danes dopoldne sestali v palači TPD predstavniki podjetja in zastopniki rudarskih organizacij ter pričeli s pogajanjem, ki so bila sprito obojestransko razumevanja in popustljivosti proti vsemu pričakovanju že danes uspešno zaključena.

Pogajanja so se udeleževali za TPD njen generalni ravnatelj gosp. Skubec ter ravnateljji gg. Heinrich, Droje in inž. Hammerle. Zvezo industrijev je zastopal g. inž. Šuklje, delavstvo pa je bilo zastopano po drugi rudarski skupini, Zvezi rudarjev Jugoslavije, Nardni strokovni zvezi in Jugoslovenski strokovni zvezi. Narodno strokovno zvezo je zastopal gosp. Vladimir Kravos, ostale organizacije pa gg. Jakob Štuc, Filip Muru, Dominik Bastič iz Trbovelj; Jože Rihtar in Ivan Radi iz Rajhenburga; Jurij Arh in Anton Krautberger iz Zagorja; Anton Lešnik in Fran Grlic iz Laškega; Franc Jerebičnik, Karel Dervnošek, I. Kisovec in Ivan Bedenik iz Hrastnika ter Gabriel Velicki, Peter Jenko in Vilko Pitako iz Kočevja.

Pogajanja so se vršila na podlagi naslednjih zahtev, ki so jih stavile rudarske organizacije v svrhu ureditve meznih in delovnih odnosov med rudarji in družbo:

1. Vse obstoječe temeljne plače posameznih kategorij se naj povišajo za 20%.
2. V istem razmerju naj se povišajo akordne postavke.
3. Zasluzek v akordu mora presegati 25% povprečje normalne temeljne plače.
4. Vse obstoječe doklade na temeljne plače ostanejo nadalje v veljavi.
5. Dodelitev akorda se mora vršiti na kraju delovnega mesta najdelj 3 dni po nastopu dela dotične nasadbe.
6. Začasna premeštev delavca od njegovega akordnega dela k postranskemu se odškoduj v povprečjem njegovega akordnega zasluzka dotične plačilne periode.
7. Premestitev delavca z dosežene kategorije v nižjo ni dopustna.
8. Jamski les in ves zadevni material, ki ga rabi delavstvo pri izvršbi svojega dela, naj se pripravi v dovoljni množini na etažah.

9. Odškodnina za strešivo naj se uredi krajevnim razmeram dela primerno z dotično nasadbo.

10. Za praznike: božič, voliška noč in binkoštna nedelja naj se prizna 100%, za praznike sv. Štefan, velikončni in binkoštni ponedeljek ter Rešnje telo, ako se dela, pa 50% doplača normalne mezd. V ostalem veljajo predpisi zakona o zaščiti delavcev.

11. Delavcem, zaposlenim na zunanjih delih, naj se v slučaju slabega vremena prizna 50% doplačilo na normalne mezd.

12. Vsem onim delavcem, katerim družba ne more nuditi stanovanja, naj se prizna stanarina: oženjenim 60 Din in samcem 30 Din mesečno.

13. Vsi rokodelci, ki se izkažejo z učenim spričevalom, naj se uvrste v kategorijo kopačev. Vsi nadnevni delavci naj se uvrste po šletni službi v kategorijo kopačev.

14. Vojaška služba ali vežba se ne sme smatrati za prekinitve delovnega razmerja.

15. Poročenim delavcem zunanjega obrata, kakor tudi onim, ki vzdržujejo svoje starše ali sorodnike, naj se prizna deputatni premog, tudi če se niso dosegli kategorije kopačev.

16. Vse spore, ki so lokalnega značaja, kakor vzroki premale storitve radi pomanjkanja vozilov, slabih prog, vođe, zraka in vročine ali druge obratne vire, se mora vpoštevati in reševati v sporazumu z dotičnim obratnim vodstvom ali ravnateljstvom, ob zaščitni prizadetega delavca, v prisotnosti zastopnika II. skupine rudarske zadrage ali zastopnika dotične strokovne organizacije rudarjev, ki ga je delavstvo po II. rudarski skupini v to pooblastilo in ravnateljstvu naznanilo.

17. Te zahteve se nanašajo na delavstvo vseh kategorij in obratov, ki so last TPD in ki spadajo pod rudarski zakon, ne glede na to, če oddaja vrši delo v lastni režiji ali ga odda privatnim podjetnikom.

Pogajanja se trajala od pol 11. do 19. ter se končala s popolnim sporazumom. Delavstvo je dobilo kolektivno pogodbo, ki ureja vse stavljene zahteve delavstva. Mesto zahtevanega vsrhanja mesaj je družba pristala na enkratni nabavni prispevek, ki se bo izplačal 15. decembra in ki znaša za prvo kategorijo 375, za drugo kategorijo 300, za tretjo 225 in za četrto 150 Din.

Ves čas razprave je vladala lepa harmonija med predstavniki podjetja in zastopniki delavstva in na obeh je prevladovala uvidna popustljivost, ki je tudi omogočila sporazum. To je bilo po dolgem času zopet prvi direktni stik med delavstvom in družbo, kar je bilo tudi z zadovoljtvom ugotovljeno ob zaključku pogajanj.

Ob koncu razprave je bil sestavljen protokol o doseženem sporazumu in izdelana kolektivna pogodba za nedolžen čas, odpovedljiva od vsake strani na 6 mesecev. Pogodbo so podpisali zastopniki podjetja, zastopnik Delavske zbornice in zastopniki vseh navzočih strokovnih delavskih organizacij.

Radoslavov umri

Berlin, 21. oktobra, o. Bivši bolgarski ministriški predsednik Vasili Radoslavov je umrl v 75. letu starosti po šestmesečni bolezni.

Vasili Radoslavov je bil rojen 14. aprila 1854. Studiral je deloma v Bolgariji, deloma v Nemčiji, kjer se je že takrat navzel nemškega duha, ki je bil zanj značilen skozi vse življenje. Po povratku v domovino se je začel že v mladih letih udeleževati v politiki in se je pridružil ruski skupini Stambulova. Ko je bil Stambulov po izgonu kneza Aleksandra Battenberškega regent, je postal Radoslavov njegov ministriški predsednik. Kmalu pa sta se oba politika razšla in po prihodu novega kneza Ferdinanda Koburskega sta se začela srdito pobijati. Stambulov je dal Radoslavova zaradi razširitve kneza Ferdinanda celo obsoditi na eno leto zapor. Vendar pa Radoslavov ni miroval, temveč je nadaljeval borbo proti Stambulovu. Ko je ta res padel, je postal Radoslavov zopet minister in kasneje še večkrat, kadarkoli je prišla njegova stranka na vlado.

L. 1913. je po drugi balkanski vojni Radoslavov kot predsednik bolgarske vlade podpisal mir s sosednjimi državami. Bil pa je od takrat skupno s kraljem Ferdinandom še bolj zagizen sovražnik Srbije in v veliki meri je njegova krivda, da je Bolgarija med svetovno vojno drugič skočila Srbiji v hrbet. Zato je moral Radoslavov po polum Bolgarije in njenih avaznic L. 1918. skupno s Ferdinandom in drugimi vojnimi krivci zbežati iz Bolgarije. Naselil se je v Nemčiji. V svoji odsotnosti je bil od bolgarskega državnega sodišča zaradi vojne krivde obsojen na dosmrtno ječo.

Ko so se po umoru Stamboliskega v Bolgariji vrstile vlade, ki so simpatizirale s političnimi načeli Radoslavova, se je mnogokrat govorilo o njegovi amnestiji. Vendar pa si z ozirom na evropsko javnost teza ni upala izvesti nobena vlada vse do letos, ko je bila ob tisočletnici bolgarske države izdana široka amnestija, ki se je nanašala tudi na Radoslavova. Boleden je prepričal njegovo namero, da bi se vrnil v Bolgarijo. Smrt je sedaj končala življenje tega državnika, ki je imel gotovo velike sposobnosti, a jih je, žal, porabljal tako, da je prinašal le nesrečo Bolgarom in vsem Jugoslovenom.

Ponesrečen atentat na rumunsko kraljico Marijo

Bukarešta, 21. oktobra. AA. »Čuvstulni poročila, da so oblastva v bližini Timisurara našla pod železnico progo zakopana razstreliva, ki bi bila zadrževala, da iztirijo vlak. Kot dozdveni krivce je bil aretiran neki Györy. Policija smatra, da je bil nameravan atentat na vlak, s katerim je hotela 12. t. m. odpotovati v Timisuru rumunska kraljica Marija, ki pa je pot odložila, ker je medtem preminul regent Buzdugan. Vendar oblastva aretirancu tega ne morejo dokazati.

Bolgarski izvoz

Sofija, 21. oktobra. AA. Trgovski stiki med Bolgarijo in Egiptom so se v zadnjem letu poglobili. V prvih letošnjih 6. mesecih je znašal izvoz iz Bolgarske v Egipt 76 milijonov levov, dočim je bil lani v istem času samo 36 milijonov. Obratno pa je izvoz v Turčijo in v Grčijo znatno nazadovale. Letos je znašal izvoz iz Bolgarske v Grčijo v prvem polletju 241 milijonov levov, dočim je lani v istem času dosegel 295 milijonov. Bolgarski gospodarski krogi so zaradi tega pojava v skrbeh.

Proslava desetletnice „Drave“

Maribor, 21. oktobra.

Naše vrlo narodno železničarsko glasbeno društvo »Drava« je minulo soboto proslavilo svoj desetletni jubilej na zelo dostojen način: z jubilejnim koncertom, na katerem je društvo predstavilo občinstvu svoj pevski in tamburaški zbor ter svoj orkester z izbranimi točkami. Občinstvo Maribora je vkljub mnogostevnosti koncertnih prireditvev pokazalo, da zna pravilno ceniti delovanje »Drave« z razmeroma dobrim obiskom. Med obiskovalci smo videli predvsem zastopnike drugih glasbeno-kulturnih organizacij: Glasbene Matice in njenega pevskega zbora, Jadrana, Maribora itd., dalje velikega župana, zastopnike državnih in samoupravnih oblasti, mesta itd. Izvajanje koncertnih točk je dokazalo, da ima danes »Drava« v svojih kapelnikih (Koudelka za godbo, Horvat za pevski in Pivko za tamburaški zbor) odlične moči, ki resno streme za čim večjo izpopolnitve kvalitete. Predsednik društva g. Mohorko je uvodoma v kratkih potezah orisal namen in pomen koncerta, s katerim se društvo oddoljuje vsem dobrotnikom obnem z obljubo, da hoče vztrajno naprej po sedanjih poti vzgajanja nacionalne zavesti članstva in pa gojenja glasbene umetnosti do najvišjih možnih višin. Društvo je srečno prebrodilo vse peripetije in krize in se danes lahko v miru razvija do čim večje polnosti v umetniški produkciji. Koncert sam je dokazal, da se vse tri panoge glasbene umetnosti v društvu goje z globokim pojmovanjem in resnim stremljenjem. Očitamo društvu k 10-letnemu jubileju po lepo uspelem koncertu še ponovno ter mu samo želimo najlepšega razvoja in razmahha tudi še naprej. Naj bi našlo v naši javnosti obilo dobrotnikov in podpornikov!

Odhod kraljevske rodbine z Bleda

Beograd, 21. oktobra. AA. V soboto zvečer je Nj. Vel. kraljica s prestolonaslednikom Petrom in obema kraljevičema krenila v spremstvu vršilca dolžnosti dvornega maršala majorja Pogučnika in ordonančnega oficirja majorja Drobnjaka z Bleda ter prispela včeraj ob 11. dopoldne na topčidersko postajo. Odtod je nadaljevala pot do Mladenovca in prispela z avtomobilom v Oplenac ob 13.05.

Maurice Decobra pride v Zagreb

Zagreb, 21. oktobra. n. Znan pisatelj Maurice Decobra bo došel 30. t. m. v Zagreb, kjer bo imel predavanje pod naslovom »V carstvu marmarščev«.

Odgodena razprava proti profesorju dr. Jovanoviću

Beograd, 21. oktobra. AA. Za darvi ob 8. pred državnim sodiščem za zaščito države odpovedana razprava proti univ. prof. dr. Dragoljubu Jovanoviću, ki je obtožen po čl. 3 in 4 zakona o zaščiti države, je bila odgodbena na predlog državne tožitelja dr. Uoovića, ker sta izostali dve glavni prič. Predlogu državnega tožitelja sta se pridružila oba zagovornika obtoženega dr. Jovanovića.

Samomorilna epidemija v Zagrebu

Zagreb, 21. oktobra. n. Danes beleži zagrebska kronika zopet dva poskušena samomora z octovo kislino. Ob 10. dopoldne se je zastrupila 38-letna delavca Elizabeta M., rojena v Murski Soboti. Ker je popila le manjšo količino octove kisline, bo bržkone okrevala, čeprav se še popoldne ni zavedla. Skoro istočasno se je zastrupila z octovo kislino 27-letna gospa Ana Faranović rodom iz Kostajnice, katere stanje pa je zelo težko.

Delegacije za pomorsko razorožitveno konferenco

London, 21. oktobra. o. Japonska vlada je imenovala svoje delegate za pomorsko razorožitveno konferenco v Londonu in javila njihova imena angleškemu zunanjemu ministru. Voditelj japonske delegacije bo bivši ministriški predsednik Pakicuki. Za njegova prislednika sta imenovana mornarski minister Takešitakarab in japonski poslanik v Londonu Cuno.

Japonska delegacija bo na potu na londonsko razorožitveno konferenco posetila Washington, ker je Stimson izrazil japonski vladi željo, da bi japonski delegati konferencial pred odhodom v London z ameriškim zunanjim ministrom.

Washington, 21. oktobra. o. Stimson je izjavil, da sta senatorja Reed in Robinson sprejela poziv, naj se udeležita pomorske razorožitvene konference v Londonu.

Sporazum med Anglijo in Zedinjenimi državami

London, 21. oktobra. AA. Po poročilu lista »Sunday Times« iz Otave se Macdonald in Hoover nadejata, da bota mogla še tekom leta 1929 rešiti nekatera vprašanja, ki se tičejo Zedinjenih držav in Velike Britanije. Predvsem gre za vprašanje sodelovanja na morju in za uprašanje pravic v primeru vojne. Tako upata odstraniti še pred sestankom londonske konference petih pomorskih sil vsa sporna vprašanja med Zedinjenimi državami in Veliko Britanijo.

Nova sestava francoskega senata

Pariz, 21. oktobra. AA. Včeraj so bile v 35 departmanih delne volitve senatorjev. Skupno je šlo za 98 mandatov. Na podlagi dosedanjih izidov volitev ne bo posebnih izprememb v sestavi senata.

Pariz, 21. oktobra. s. Po politični opredeljenosti bo sestavljen francoski senat od 1. januarja 1930. dalje naslednje: Desničarska skupina 9 (do sedaj 9) republiškanska levica 22, (22), republikanska zveza 71 (78), demokratska in radikalna zveza 34 (30), demokratsko-radikalna levica 152 (149), socialisti 16 (16) in izven frakcij 9 (8).

Poincaré drugič operiran

Pariz, 21. oktobra. Bivšega ministrskega predsednika Poincaréja so davi ob 8. popovno operirali na mehuru. Operacija, ki je trajala nad 1 uro in so ji prisostvovali 4 zdravniki, je potekla dobro. Kakor računajo, bo potreboval Poincaré sedaj dalje časa za okrevanje kot po prvi operaciji.

Poplava v Urugvayu

Buenos Aires, 21. oktobra. o. Zaradi silnih nalihov v gorenjem toku reke Uruguay je leta silno narastla in segla pri mestih Salto in Paysandu 14 metrov nad normalo. Reka je prestopila nasipe in poplavlila velik del ozemlja ob spodnjem toku. Ker je voda naraščala zelo hitro, je v valovih vtonilo mnogo ljudi in več tisoč glav goveje živine.

Rekord z brezmotorim letalom

Rositten, 21. oktobra. AA. Nadporočnik Dunor je ostal v zraku z brezmotorim letalom 14 ur in 45 minut ter tako potekel dosedanj svetovni rekord svojega pokojnega učitelja Šcultzta za 35 in tri četrtine minute.

Zagonetna bolezen v Londonu

London, 21. oktobra. o. V londonskem predmestju Sydenham se je pojavila zagonetna bolezen, ki mnogo sliči tifusu. Dosedaj je obolelo na t. bolezen 50 oseb. Večina oboleni je lahkega značaja. Umrla je ena oseba. O izvoru te zagonetne bolezni se ni moglo dosedaj še ničesar doznan.

Hmeljski trg

Zatec, 21. oktobra. n. Ob čvrsti tendenci na trgu je bil danes dosežen promet 400 stotov. Kupci so bili večinoma izomenci. Cene so se gibale med 600-775 KČ. Zaključna tendenca in cene čvrste.

Uboj v Slovenskih goricah

St. Jakob, 21. oktobra

V soboto zvečer so obhialli pri posestniku Poljanec v Ročici pri Sv. Jakobu likof, ker so popravili in na novo pokrili viničario. Vina pa je bilo preveč in zatajevano sovražno med delavcema Simonom Stubalom in Jakobom Jelenom je znova privlelo na dan. Ker je Stubal že večkrat Jelenu obljubil, da ga bo, ga je Jelen vprašal, ali ima dobro nabrušen nož. Stubal pa mu je odgovoril: »Le počakaj, boš že videl.«

Kmalu nato se je vnel kratek prepri in je Stubal zasadel nož v prsi Jakoba Jelena, ki je umrl na mestu zaradi izkravitve. Uboj je zbudil v vsej okolici globok vtis in razburjenje. Morilec, 20-letni Simen Stubal, se je v nedeljo javil orožništvu v St. Lenartu, ki ga je izročilo orožnikom pri Sv. Marieti, ti pa so ga prepeljali v zapore sodišča v Mariboru. Truplo tragično preminulega Jakoba Jelena so položili na mrtvaški oder pri Sv. Jakobu, kjer ga je komisija iz Maribora popoldne obducirala.

Strela ubila tri krave

Kranj, 21. oktobra

Že včeraj v dopoldanskih urah se je razširila po mestu govorica, ki je zadel nekega posestnika v Zabukovju, v idlični vasi nad postajo Sv. Jošta. O nesreči, ki jo je povzročila strela, smo danes doznali naslednje podrobnosti:

V nedeljo okrog 3. zjutraj je med dežjem, ki je bil le zmerno, nenadoma močno treščilo v gospodarsko poslopje posestnika Mazija, vulgo Ovsina. Domači so s strahom skočili pokonci v prepričanju, da je strela zanelila ogenj. Močno so se oddahnili, ko so videli, da požar le ni izbruhnil, pač pa so slišali divje mukanje živine v hlevu. Ko so pohiteli tja pogledat, se jim je nudil strašen prizor. Na tleh pri jastih so ležale nepremično tri krave, ki jih je strela ubila. Ugotovilo se je, da je strela vstopila skozi okno v hlev, treščila naravnost v kravo, ki je imela svoj prostor med volom in konjem, od tam pa na drugo stran in ubila še dve kravi. Končno je strela všla v spodnji zid in ga močno razdejala. Vol in konj sta pač po čudnem naključju ostala nepoškodovana.

Posestnik Mazi je poklical iz Kranja zdravilnika Bedenka, ki pa ni mogel drugega storiti kakor ugotoviti smrt vseh treh krav. Mazi trpi nad 10.000 Din škode.

BUDILKE
F. ČUDEN 243
Ljubljana, Prešernova 1

POZOR! POZOR!

6 cilindrska luksuzna limuzina

znamke „Opel“, skoro nova je radi bolezni pod ugodnimi pogoji na prodaj.

Naslov pove oglasni oddelek Jutra.

Priložnostni nakup

15.000 Din

in več morejo zaslužiti me-čno spretni seriozni agenti

s prodajo državnih premijskih obligacij

(državnih srečk) na obroke s takojšnjo pravico do igranja in s prodajo razredne loterije. Naslov:

Bank, Krakov, Pošt. predal 368

Radi prevelikih lokalov sprejem

podnajemnika družabnika.

Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod „Erstklassiger Posten“.

Puškarški pomočnik

samostojen delavec v izdelavi lesa (kopit) in kovin dobj stalno nameščenje. Nastop takoj. Pismene ponudbe z navedbo plače in dosedanjega nameščenja nasloviti na Josipa Iršaj, Petrovaradin. 12548

Modo jeseni

v gobelinah za blazine, prte in druga ročna dela vidite pri tvrdki

TONI JAGER,
Ljubljana, Dvorni trg 1.

Potnik z avtom

ki potuje po Srbiji in južni Srbiji išče stalnega sopotnika ali zastopstvo prvovrstne tvrdke. Ponudbe pod »Za 21167« na Publicitas, d. d., Zagreb, Gunduličeva ul. 11. 12608

Odmevi regentske krize v Rumuniji

Volitev tretjega člana v regentski svet v Rumuniji je povzročila politično krizo, ki je bila sicer kratka, a zelo opasna in bi mogla sprožiti velike komplikacije v celotni rumunski notranji politiki. Naslednik pokojnega Buzdugana je sicer izvoljen in vmeščen, tako da je zadeva spet postavljena v normalno stanje, toda prav nič ni gotovo, da ne bodo prej ali slej posledice krize vendarle še sprožile novih komplikacij. Ostal je vtis, da se je s krizo pozicija nacionalno-caranističnega režima vendarle nekoliko omajala.

V zadnjih dneh je rumunska javnost doživela afero, ki bi bila skoraj sprožila novo krizo. Objavljen je bil intervju s kraljico Marijo, ki je postavil predsednika vlade v nekoliko neprijetno luč ter vzbudil v državi precejšnje razburjenje. Vlada je sedaj objavila demantij, ki zanikuje intervju, ali popolnoma zadovoljuje pa vendarle ne. To se pravi, vsebina onih informacij, ki so prodrle v javnost, ipak ni popolnoma zanikana. Tudi inozemstvo je informirano, da se je vršila za kulisami zelo dramatična diskusija o tem, kdo naj bo izvoljen za Buzduganovega naslednika v regentskem svetu. Trdi se, da je kraljica vdova zares želela postati član regentskega sveta, in ta verzija se tudi v vladnem demantiju ne zanikuje. Da je vsaj v bistvu točna, je razvidno tudi iz govora, ki ga je imel profesor Jorga na veliki seji obeh rumunskih zbornic, ko je bil voljen nov regent. Jorga spada sicer k opoziciji, a se je vendarle seje in volitve udeležil ter je imel tamkaj velik govor, v katerem se je obrnil z dolgim razmotrivanjem zoper soudeležbo ženske na vladi. Dokazoval je, da so bile one dobe v rumunski zgodovini, kadar je kraljica ali kneginja vladala, oziroma odločala v politiki, malo srečne. Zdi se vsekakor, da izhaja iz tega govora potrde govorice o kandidaturi kraljice-vdove, zakaj počemu bi se bil Jorga obračal s historičnimi dokazi zoper prikladnost ženskega regentstva, če ne bi imel pred očmi možnosti, da se regentski svet izpopolni s kraljico.

Teh okolinosti demantij ne morejo spraviti s sveta. Zato se zdijo verjetno tudi nadaljnje vesti. Poroča se, da se je Maniu postavil zoper kandidaturo

kraljice Marije, češ da bi bil s tem dvor v regentskem svetu premočno zastopan. Možnost, da bi radi tega moral odstopiti kraljici svoje mesto v regentsvu princ Nikolaj, se nudi sama od sebe in ni niti treba, da bi Maniu postavljaj tako zahtevo. V kaki obliki pa se je diskutirala taka možnost, je seveda tajnost; da se je diskutirala, tega niti uradni demantij izrecno ne zanikuje. Toda ta verzija je bila sporočena inozemstvu in v zvezi z njo se tudi poroča, kako je prišlo do izvolitve kasacijskega sodnika Saraceanuja.

Kandidat vladne stranke je bil general Presan, bivši vrhovni poveljnik rumunske armade iz zadnje, najuspešnejše vojne faze, zelo ugledna in popularna osebnost. Toda kraljica Marija ni bila zadovoljna z njegovo kandidaturo in Maniu je zato končno umaknil Presanovo kandidaturo. Tako je prišlo do kompromisa in izvoljen je bil kasacijski sodnik Saraceanu, doslej v javnosti malo znana osebnost. Poslanci so ga sicer volili, ali brez posebne vneme.

Liberalci so seveda izrabili vse te zakulisne konflikte, da izpodkopljejo tla osvojevanja nacionalno-caranistični vladi. Sedaj ne izrabljajo samo afere s kraljičino kandidaturo, proti kateri so bili tudi sami, marveč tudi izvolitev Saraceanuja, češ da je hotel Maniu z njim utrditi svojo strankarsko pozicijo. V vladi sami je prišlo, kakor se vidi, do nesoglasij, dasi šele naknadno. Saraceanu je vezan tudi po sorodstvu z enim od najvplivnejših članov ministrskega sveta.

Vse te zadeve so toliko važnejše, ako se pomisli, kako veliko vlogo igra regentski svet v rumunski notranji politiki. Saj more vsak trenutek sprožiti demisijsko vlado, kar more imeti za posledico popolno spremembo režima. Nova vlada bi mogla v nekaj tednih ustvariti povsem drugačno situacijo v državi; taka je vsaj praksa v Rumuniji. Liberalci očitno projektirajo nekaj sličnega; od tod izvira njihova vehementna opozicijska taktika, ki hoče izrabiti sleherni priifko, da oslabi sedanjo vlado in skrajša njen režim.

Ponesrečen rumunski parnik

Bukarešta, 21. oktobra. AA. Listi poročajo, da je rumunski parobrod »Regele Carol« zadel v Dardanelah na sipino. Potnike kakor tudi blago na parniku so spravili na varno. Le Costance je odplul parnik »Dazla« poštkodovanemu parniku »Regele Carol« v pomoč.

Naši kraji in ljudje

Letalo „Jutro“, na poletu nad Slovenijo

Novo letalske prireditve širom Jugoslavije — Letalo »Pelikan« prodano v Vukovar — Nekatero zanimivosti z nedeljskega mitinga

Mnogo je bilo in še vedno je mnogo uzbujenja glede ljubkega sportnega letala, ki je v nedeljo pod vodstvom izvršnega pilota Knopfa zabeležilo nad Ljubljano, da so se točno razbirale na njem velike bele črke na rdečem polju: »Jutro«. Še posebno nato na letališču je bilo letalo neprestano oblegano od trume občinstva in ustrezno je bilo predvsem mladini, ki ji je prijazen pilot dovoljeval vpogled v konstrukcijo in mehanizem.

— Tako, tako! so prikričevali možaki. — zdaj si je pa »Jutro« še letalo omislilo. Kaj je bo z njim?

Oho, ničesar ne bomo izdali! Samo to lahko povemo, da bo pilot Knopf še precej dolgo krožil z letalom »Jutro« nad Slovenijo, a v nedeljo se bo predvidoma udeležil letalskega mitinga, ki se bo z vsem ljubljanskim programom vršil v Mariboru. Prirave so že v teku in glede podrobnega dogovora se je industrialec Raab večkrat podal v Maribor.

Kakšno je letalo »Jutro«? Izvrstna sportna tipa, imenovana Dittlich, ki je še pred štiri leti veljala za akrobacijski aparat. Bila je predhodnica tipe »Schwalbe«, ki smo jo tudi v nedeljo videli na mitingu in ki s svojo 14-kratno varnostjo v celotni konstrukciji (običajna je devetkratna) ter s Siemensovim zvezdnim motorjem 100 HP velja za najboljši sportni stroj, na katerem izvajajo glasoviti nemški letalski »asi« Fiesler, Udet, Raab, Katzenstein in slični svoje drzovite zračne umetnje. Cena takega letala se suče okrog 19.000 RM (266 fisoč Din), a za običajne letalske sportnike dobavila Casselska tvornica Raab & Katzenstein mala letala »Grasmücke« s 40 HP za ceno 9500 RM ali 130.000 Din. Tvorca, ki zaposluje okrog 250 delavcev, ima stalno na razpolago do 50 letal in jih razpošilja po vsem svetu. Samo za licenco, da se smejo v Ameriki izgotovljati enaka letala, je Raab prejel menda 200.000 Din, a za januar 1930. je povabljen na Japonsko, kjer bo po naročilu vlade organiziral slično podjetje kakor je njegovo v Casselu.

Z nedeljskim letalskim mitingom, ki je medij vsekakor dovolj drzne akrobacije, je naš Aero-klub hotel izbiti poslednje predsodke, ki jih še ima starejša generacija glede letalstva. To mu je gotovo uspelo v veliki meri. Bilo je samo treba poslušati razgovore med občinstvom, in če bi bila

letala za poltavanje občinstva brezplačno na razpolago, ne dvomimo, da bi se zelo, zelo mnogi in tudi mnoge poslužili izredne prilike. Toda vožnja z aeroplanom pri vsej prijetnosti in sigurnosti seveda tudi ni za mačkine solze. Letalo »Jutro« n. pr. potroši na uro 30 litrov bencina. In naše gorivo je vrhu tega še slabo. Vsaj Raab pravi tako. Ko je pristal po svojih akrobacijah zopet na terenu, si je tiščal nos in nato začel globoko zajemati sapo, čič: »Skoro omedlel zaradi izpuhal!...»

Nu, kakor koli, — dejstvo je, da pri nas že nič več ne manjka interesentov za letala. Tudi »Pelikan«, ki je na letališču stal poleg letala »Jutro«, je že prodan nekemu vukovarskemu stavbnemu podjetniku, ki je navdušen zračni sportnik in bo s pilotom Knopfom sodeloval na raznih letalskih mitingih širom Jugoslavije. Pilot Knopf se bo namreč pri nas etabliral kot stalni zastopnik Casselske tvornice in računa, da bo v kratkem spravil v denar nekaj letal, saj se je že doslej priglasilo kakih 10 interesentov, predvsem iz Maribora. V svrhu propagande bo torej pilot Knopf aranžiral razne letalske prireditve po mestih Jugoslavije, do nadaljnjega pa bo poletoval nad vso dravsko banovino in to z letalom »Jutro«, katerega je, kakor sam pravi, najbolj vajen, ker ga je sam najbolj preizkusil in ni imel z njim še niti najmanjšega defekta.

To letalo bo skoro gotovo sodelovalo tudi prihodnje leto na velikem letalskem mitingu, ki ga namerava prirediti Aero-klub »Naša krila« z najhujšimi atrakcijami, s prestopanjem z letala na letalo, s skoki iz avtomobila na krila — vse seveda v poletu. Nu, zaenkrat je prerano, da bi o tem govorili. Smotri pa vendar kažejo, da se letalstvo tudi pri nas silno naglo popularizira.

Brezplačno

Vsem industrijscem in obrtnikom, kateri želijo uvoziti stroje ali aparate

brez uvozne carine

sestavljajo tozadevne prošnje s hitro in uspešno rešitvijo brezplačno.

J. SIKOŠEK

12485

carinski posrednik, Ljubljana, Slomškova ulica 1.

Nagrada mlademu umetniku

Naši čitatelji se gotovo še spominjajo, da je »Jutro« že o Veliki noči razpisalo nagrade za srednješolce. Akcija je med starši vzbudila največje odobravanje, med mladino pa pravo idealno tekmovalstvo za dobri redovi. Pomen akcije je posebno poudarila udeležba naših trgovcev, ki so brez poziva darovali krasna in dragocena darila, tako da je 60.000 Din, ki jih je daroval konzorcij »Jutra«, preseglo dvojnovo vsoto. Med drugimi se je s prav mecenatskim darom odlikoval g. Batjel, podjetni lastnik renomirane in izvrstno prosperujoče tovarne koles in otroških vozičkov »Tribuna«, ki je poleg najboljšega kolesa

poklonil tudi turški zlatnik za najboljšega risarja tehniške srednje šole.

Ker je bila šola zaključena pred razdelitvijo daril, sta direkcija in učiteljski zbor Tehniške srednje šole seveda lahko imenovala sivega najbolj nadarjenega risarja, ki se bo posvetil umetnosti. Izbrala je bila lahka, ker so tudi obiskovalci razstave na Tehniški srednji šoli lahko presodili, da odlikovanec ne more biti drugi, kakor absoluten kiparske in rezbarske šole Pavel Božovičar, ki mu je davi predsednik konzorcija »Jutra« g. Adolf Ribnikar izročil bleščeči cekin in priznanje njegovega dosedanjega učenja in v vzpodbudo k nadaljnjemu delu.

Pavel Božovičar pa ni samo častnega darila vreden, temveč je tudi potreben. Kdor je že hodil po prelepi Poljanski dolini, mu je gotovo pol ure za Škofjo Loko obrnila na sebo pozornost mala hišica, pritsijena pod čez njo višje visoko pečino. Tu »pod skalico« je Pavel doma, prej je bil pa v bližnji kovačiji Podpulferco, kjer drvi penča se Šentlovrenška grapa v Soro. Njegov oče kovač je oslepel in se je s svojo ženo in sedmimi malimi otroci moral preseliti v borno kočjo pod vlažno skalo, kamor po nevihtah večkrat vdere narasla Sora.

Slepi oče ni mogel zaslužiti, le z dninami je mati za silo preživljala svojo deco. Oče je silno mnogo čital, dokler mu je dopuščal vid, in je svoje otroke vzgajal po naukih iz knjig, da niso mogli imeti boljše vzgoje kakor je bila očetova. Ne navadno talentiran in kakor zlata vaga pošten je ta mož in tako talentiran in pošten so tudi njegovi otroci; zlasti so vsi nadarjeni za risanje in slikanje. Ko je bil Pavle star komaj deset let, je risal in slikal že tako žive prizore iz kmečkega življenja, da so jih ljudje jeli devati v okvirje. Seveda mu je marsikdo dal tudi par dinarjev nagrade. To je malega umetnika oju-narilo in pričel je nositi svoje slike po hišah na bratec. Tako je preživljal svoje starše in pradič in sestrici, dokler ga ni dobri Francek Dolenc, znani sokolski mecen in industrialec, poslal na Tehniško srednjo šolo v Ljubljani. Da ni za skrom-

nega Božovičarja izdane podpore zavrgel, mu dokazuje Pavletovo cekin.

Božovičarjev 20-letni brat ima težko srčno hibo in z največjim trudom razstreljuje pečino za kočo in tolče kamenje za gramoz. Dokler je razstreljeval skalo nižje, mu je slepi oče držal sveder pri vrtanju luknji, sedaj v višini pa je za očeta prenevarno in mu sveder drži mali bratec.

Mali so najboljši učenci v šolah in le redko jih je videti v družbi tovarišev. Sami so med seboj ter rišejo, slikajo in si ustvarjajo svoj svet. V miznici so iz škatljic za šibice napravili celo mesto s cerkvijo in hišami, vozovi in avtomobili, pa se sprehajajo po tem mestu kakor velika gospoda. Družbo jim delajo cvetlice v kozaricah na oknu in ptičice, ki jim prepevajo po vejah. Poidite jih pogledat in gajenje se boste vračali od dobrih ljudi.

Klub cekinu je Božovičar potr. Čeprav je izvrstno napravil sprejemni izpit v Zagrebu, ni bil sprejet na akademijo. Le težko so ga potolažili dobrotniki z zagotovljeno, da pojde spomladi v Prago. Tak naj bo, kakor doslej, pa bo napravil veselje njim in s svojo umetnostjo vsemu narodu. A. G.

Gorenjci? Dolenjci!

Dobre, lepo izdelane obleke, sukneje in sukničke kupite prav po ceni iz res dobrega blaga pri tvrdki

A. Presker, Ljubljana
So. Petra cesta 14.

Obdukcija ravnatelja Hejnica

Ljubljana, 21. oktobra

Morilec inspektorja mestnih nasadov g. Vavla Hejnica 29-letni Janez Paik, je bil danes dopoldne izroččen drž. pravdniku. Ker se je zdel že prej močno deprimiran in ni bilo izključevati domneve, da si utegne sam kaj prizadeti, je bil že snoči odveden v sodne zapore, kjer je uvedena stalna kontrolna služba. Tudi v sodnih zaporih ždi Paik popolnoma apatično pred se in ni baš zgovoren. Po izročitvi policijskih spisov sodišču je prevzel zadevo preiskovalni sodnik dr. Kravina.

Obdukcija trupla Vavla Hejnica je bila izvršena danes popoldne v mrtvašnici pri Sv. Krištofu. Izvršila sta jo dva zdravnika in prisostvovali so: preiskovalni sodnik dr. Kravina, zastopnik državnega pravdnistva dr. Lučovnik ter šef kriminalnega oddelka Fran Zajdel. Obdukcija je ugotovila:

Zločinec je udaril svojo žrtev šestkrat. Na čelu sta dve vsekani v obliki črke Y, dolgi po 7 cm. V kotu vsekani je kost počena in vtisnjena za 1 mm. Znotraj na tem mestu pa izhajajo 4 razpokline, dolge po 2, 4, 5 in 8 cm. Zadnji dve razpoklini se nahajata nad lobanjsko osnovnico in sicer ena proti vrhu leve piramide, druga nad levo očesno streho. Na vratu je 12 cm dolga odročna vsekana, ki pa je na desni razcepjena. Ta vsekana sega skozi vratni del hrbtnice do hrbtnice kože. Dva prsta pred to je površina vrezanina, dolga približno 8 cm. Peti vratni vretenec je popolnoma presekán, 1 cm nad njim pa je hrbtnica v globini 2 cm nasekana.

Dva udarca je Hejnic torej dobil na čelo, kar je razvidno iz križaste rane in mu je zaradi udarcev počila lobanjska streha in lobanjska osnovnica. Razen tega je tudi nastopila krvavitev pod možgansko mreno. Na vratu je dobil nesrečni Hejnic dva udarca, kar je razvidno iz razcepljene velike vrezanine na vratu in iz enkratnega naseka vratne hrbtnice. Prvi udarci z vrezninami so bili smrtonosni, absolutno

Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti, vzemite jutraj na tečje kozarec »Franz Josefove grenčice«. Po izkušnjah nabranih na klinikalih za notranje bolezni je »Franz Josefova voda« izvanredno dobrodejno odvajalno sredstvo. »Franz Josefova voda« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

smrtonosna pa sta bila zadnja dva vratna udarca, ker so bile prekrižane v delovanju žile dovodnice in odvodnice ter načel hrbtnični mozeg.

Pogreb nesrečne žrtve brezumnega ubijalca se bo vršil jutri, v torek ob 4. popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališču pri Sv. Križu. Mestni vrtnarji so svojemu preminulemu šefu priredili prekrasen mrtvaški oder. Ravnatelj Hejnica počiva sredi obilnega zelenja in rož, ki jih je gojil dolga, dolga leta...

Stoletnica Knificove tvrdke v Straziscu

Kranj, 21. oktobra

Ze leta 1829. je Jošt Knific iz Strazišca pričel »cufati« na »brenkah«, iz volčje strune raznovrstno žimo. Primitivni so bili ti obratovalni stroji in mnogo trudapolnega dela je bilo treba, preden je prišla žima v končni obliki preko brenk in kolovrata konzumentu v roke.

V letu 1857. je prevzel ves obrat njegov sin Jakob Knific in ga s svojo podjetnostjo uspešno vodil do leta 1895. Njemu že niso zadostovale brenke. Naročil je leta 1882. iz inozemske tvornice prvi modernejši stroj za razpletanje surove neobdelane žime. Z malimi presledki od pete ure jutraj pa do osme ure zvečer sta menjaje poganjala ta stroj dva močna konja. Dosegel je Jakob Knific prav lepe uspehe. Iz raznovrstne konjske grive in repov, govejih repov, kozje dlake in prašičje dlake je izdelal dnevno nad 100 kg žime raznih boj in kvalitet. Vse večje »komisijone«, navsoljene v Gorico in Trst, so dolgo vrsto let vozili furmani na težkih vozovih.

V letu 1895. pa je prevzel lepo cvetočo obrt izdelovanja žime za žimnice Jakobov sin Josip, ki jo vodi še danes. Hitremu razvoju industrije v vseh panogah je morala slediti tudi njegova. Navadni način obratovanja ni več zadoščal, vse obrat je bilo treba elektrificirati. Z elektrifikacijo in racionaliziranjem v obratu je narastla dejna produkcija na šestkratno. Še samo dejstvo, da je firma v stanju postreči vsakega konzumenta s 24 vrstami sprejene žime v črni, sivi in beli barvi, jasno pričuje o velikem napredku.

Zaradi prvovrstnih surogatov in izborno izdelanih končnih produktov, vedno v najstrožjem soglasju z zahtevanimi vzorci, je postala Knificova sprejena žima za žimnice renomirana ne samo v Sloveniji, temveč tudi preko njenih mej, v vsej naši državi. Ravno ti kvalificirani izdelki sami so tolikšna reklama za firmo, da so skoro vedno vse večje dobave poverjene tvrdki J. Knific. Vsakega konzumenta za sprejeno žimo postreže tvrdka radevolje s ponudbami in brezplačnimi vzorci. Tvrdka je bila v zadnjem času zaradi velikega konzuma primorana povečati svoj obrat in so za to potrebni stroji že naročeni.

Danes je obhajala tvrdka Knific stoletnico svojega neumornega dela. Jubilarntu, ki je razmeroma čil in zdrav, ter ostalemu vodstvu želimo še mnogo let in kar največ uspeha tudi v bodočnosti.

Sokol

Tragedija v Pulju in JSS

Starešinstvo JSS, zavedajoč se polne in težke odgovornosti do usode vseh pripadnikov našega naroda in uvažujoč mnogobrojne protestne izjave, ki so mu došle od bratskih žup in društev, je v zaščito in obrambo humanitete in pravice ter v interesu najprimitivnejših eksistenčnih pogojev naše narodne manjšine spriču pulške tragedije izvršilo takoj vse, kar je v njegovi moči. Obrnilo se je brzojavno na Nj. Vel. kralja Aleksandra I. na maršalat dvora, na naše ministrstvo zunanjih poslov, na poslanika italijanske vlade v Beogradu, pisмено na Društvo narodov, na Zvezo slovanskega Sokolstva in na Mednarodno telovadno zvezo.

Sokolsko zborovanje v Ljubljani

V soboto in nedeljo sta zborovali v prostorih JSS v Ljubljani literarna komisija in načelnštvo JSS. Zborovanje je vodil načelnik JSS br. dr. Viktor Murnik. Obema sejama so prisostvovali: sestra Brozovičeva (Zagreb), ličeva (Beograd), Mužinova in Skalarjeva (Ljubljana) in bratje Sulce (Zagreb), Vojnovič (Beograd), Jesih (Siska), Lhotski (Osijek), Lavrenčič (Maribor), Smertnik (Celje), Burgstaler, Trček, Kostnapfel, inž. Poženel, Stanič, Keber, Vrhovec in Suklje (Ljubljana). — Literarna komisija je razpravljala o enotni terminologiji, o izdaji nove knjige sokolskega telovadnega sestava in o smučarstvu. — Seja načelnštva je določila in predelala ves spored za tekme in nastope v predletnih in zletnih dneh II. jugoslovenskega vsesokolskega zleta v Beograd 1. 1930. — Sklepi stojijo v veljavo, ko jih odobri seja zbora župnih načelnikov, ki se bo vršila dne 2. novembra t. l. v Zagrebu.

Seja zbora župnih prosvetarjev v Brodu na Savi se bo vršila 26. in 27. t. m. Generalna direkcija državnih železnic je z odlokom z dne 18. oktobra t. l. G. D. br. 85.112/29. dovolila udeležencem za vse vlake, izvezemši SOE, polovično vožnjo. Povlastica velja za čas od 24. do 29. oktobra t. l. Udeležbo na seji se mora potrditi v Brodu. Veljajo običajne izkaznice JSS, vpisati je treba samo število in datum citiranega odbora.

Otroške nogavice iz gom ključ
Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Spodaj: Letalo »Jutro«, s katerim je pilot Raab izvajal vrstolomne poletu. Pod sliko isto letalo v zraku pri izvajanju »loopinga«. Desno: Letalo »Trumpf«, na katerem se je produciral akrobat Kellner, imenovan kralj zraka. Kellner se zahvaljuje, stoječ na le-

mo nedeljo v Mariboru. Sodelovalo bo tudi letalo »Jutro«.

talu, občinstvu za burno odobravanje. — Kakor poročamo na drugem mestu, se bo program ljubljanskega letalskega mitinga ponovil prihodnje nedeljo v Mariboru. Sodelovalo bo tudi letalo »Jutro«.

Kulturni pregled

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 22.: Zaprto.

Sreda 23.: Naš gospeod župnik B.

Četrtek 24.: Zaprto.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob pol 20.

Torek 22.: Svanda dudak. K.

Sreda 23.: Car in tesar.

Četrtek 24.: Jonny svira. A.

MARIBORSKI REPERTOAR.

Začetek ob 20.

Torek 22.: Morala gospe Duliska. A. Premijera.

Sreda 23.: Zaprto.

Avugust Strindberg: Nevesta s krono

»Svetovna gledališča je po vojni osvajal stasiti poznejši, romantični, simbolistični in religiozni in, kakor so rekli poznejše, ekspresionistični Strindberg. Da vzdržimo korak, se lotevamo te težavne, a častne naloge tudi mi. Poskus naj velja! (Gledal. list.)

In poskus je obveljal v resnici. Čeprav mu ni uspelo dokazati, da bi bil ta poznejši, v glavnem za dva izraza (resniza in sentimentalistična mistika) bogatejši Strind-

berg umetniško pomembnejši od Strindberga, »napol blaznega rušiča družabnih zakonov« in »zagrizenega pobornika skrajnega naturalizma«, skratka od ustvaritelja »Očeta«, »Smrtnega plesca« ali »Bedakove izpovedi«. Človek mora biti modrejši in starejši od mene, da bi si gnal to pobožnost in mistiko, ki karakterizira njegova poslednja dela, bolj k srcu. Čisto na koncu pa bo tičal del krivde na igralcih, kajti nič ni zabavnejšega od debelo pomaziljene pobožnosti, ki bi se spodobila v pridigi kakšnega kanonika, in ta se je izražala v zadnji sliki na odru namesto tiste, ki si jo je predstavljaval morda Strindberg in ki je zavoljo nje to slika napisal (večjega pomena namreč nima).

Vse kaj drugega pa smo videli v prizorih, ki se v njih očituje nekdanji Strindberg v vsej svoji elementarnosti, v prizorih krvi, sovraštva, zločina, obupa, kesanja in grozotnih tajnih sil, v prizorih, kjer se odraža dušo svojega ljudstva in jo prikazuje v njeni brutalnosti in mrkosti, a tudi v njeni samoniklosti in pestrosti. To je bilo režiji (g. Ciril Debevec) in igralcem mnogo prijemljivejše in tu so znali udariti na tisto pravo struno, ki je odjeknila v dušah gledalcev.

»Nevesta s krono« je izredno težko delo za uprizoritev in malokatero bo zahtevalo rešitve toliko različnih režijskih, igralških in tehničnih problemov. Tembolj je treba priznati, da je na našem odru uspelo, če

izvzamem stvar, ki sem jo že omenil in razne podrobnosti, ki jih spričo težav in števila nastopajočih oseb pač ne moremo jenati pretragično. Moja navada ni in ne bo, da bi ocenjeval po vrsti delo, ki so ga izvršili posamezniki, vendar pa moram opozoriti na uspeh, ki sta ga doživela in si ga tudi zaslužila oba nosilca glavnih ulog, g. Saričeva kot nevesta Kersti, g. Kralj v ulogi mladega Matsa. Pravo preseenečenje eta bila vsaj zame oba, prva ker je našla neko neprisiljeno, veliko, mestoma res pretresljivo naravnost v igri in v tonu, ki bi si jo želel v vseh njenih nadaljnjih ulogah, drugi, ker je razodel svoj talent v povsem drugačni ulogi, nego smo ga vajeni videti. Okoli teh dveh glavnih figur se vrtijo številne druge, nekatere boljše, druge vsaj zadovoljive. Motili sta me prav za prav samo dve: Babica, ki bi našla lahko ne vem kakšen manj zoprti ton, da ne bi koncediral občinstvu tistih trenutkov smeha v resni stvari, na katere komaj čakajo; Brita, ki je predstavljala z nečim podobnim v tonu strupenost in zloba. Govorjenje v zboru mora biti istočasno ali pa je bolje, da ga ni. Mislim, da bi se dale odpraviti tudi takšne malenkosti, kakršno je »plapolanjec sten ali projekiranje senc na nebo. Sami na sebi ne pomenijo takšni nedostatki nič, več skupaj pa jih je baš zadošči, da ti pokvarijo razpoloženje.

Karlo Keeljantič. Sedemdesetletnica Henrika Bergsona. Minule dni je slavil sedemdesetletnico največji filozof našega časa Henry Bergson, ki je s svojimi idejami mnogo uplival tudi na leposlovje. Bergson je eden največjih nasprotnikov materialističnega mišljenja, ustanovitelj vitalistično intuitivistične šole,

Danes premijeral

Predstave ob 4., 7/6., 9/6. in 9. ur.

Študent plesalec

Ljubavne pastolovščine milijonarjevega sina! — Film plesa, lepiti žen, veselja, razkošja in zabave.

Willy Fritsch

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

ZIMSKE SUKNJE
ki zadovoljijo vsakogar po kvaliteti,
kroju in po ceni samo pri tvarki
FRAN LUKIČ, Stritarjeva ulica

Domače vesti

Po njih delih jih boste sodili. To ve-
lja predvsem za ljudi, ki imajo vedno do-
volj besedi, zabavljaja in kritiziranja.
Narodna sila pa se kaže v organizaciji. Pri
pregledovanju članov Vodnikove družbe se
prav dobro pokaže, kateri naši kralji res
delajo za napredek, kje res žive polno na
rodno življenje in kje se životari po starem
v lenobi in brezbrzičnosti. Številke bodo
govorile o tem in dajale izpričevalo posa-
meznim krajem in mestom. Delo za Vod-
nikovo družbo je dolžnost vseh!

Osebnost G. dr. Rudolfa Steinmetz
Serodolski, pomočnik ministra trgovine in
industrije, ki je kot generalni komisar na-
še razstave v Barceloni član strokovnega
juryja pri tamkajšnji mednarodni razstavi,
je odpoval v Barcelono, da se udeleži sej
vrhovnega juryja, katere so se pričele ta
teden.

Spremembe v državni službi. Pri po-
štotelegrafski upravi v Ljubljani je admi-
nistrativni uradnik Tilen Epich imenovan
za tajnika v 7. skupini I. kategorije. Veko-
slav Cepak, protokolist finančne direkcije
v Ljubljani, pa je prevzet kot aravski
uradnik pri tehnični upravi v Ljubljani.

V imenik zdravniške zbornice v Ljub-
ljani je bil vpisan dr. Just Bačar, okrožni
zdravnik v Št. Ilju v Slovenskih goricah.

Uradni list Dravske banovine objavlja
v 104. številki zakona o notranji
upravi ter zakon o pospeševanju kmeti-
stva.

Okrajno učiteljsko društvo rodovlj-
iško se je po sklepu občnega zbora v Ži-
rovnici prostovoljno razšlo.

Kolo jugoslovenskih sester v Kamniku
priredi v nedeljo 27. tm. ob pol 3. popoldne
na Glavnem trgu v Kamniku veliko dobro-
delno tombolo. Dobitki so mnogoštevilni in
velike vrednosti, kakor seženi drv, vreča
moke, pohištvo itd. Cena tablici je samo
2 Din. Prodajajo se tablice v predprodaji
v različnih trgovinah in trafikah v Kamniku.
Ker je prireditev namenjena v človekoljub-
ne svrhe in v prid bednim in revnim, je
upati, da Kamnik in njegova okolica poka-
žeta, da imata sočustvujoče srce s siromaki.

Dar. Rodbina Pečankova je darovala
Društvu slepih 200 Din v počastitev spomi-
na nepozabnega prijatelja Vaclava Hej-
nica.

Pri oglaševanju »International« v nedeljski
številki se mora pravilno glasiti tovrstne
šasije, 4 in 6 cilindrske, in ne 4 in 5 cil-
lindrske, kakor je bilo pomotoma objav-
ljeno.

Stari historični grad Sisak, ki je pred
400 leti bil zgrajen pri izlivu reke Kolpe v
Savo, je sedaj na prodaj. Njegov lastnik
Stevjo Gulan namerava prodati stari grad
skupno z zemljiščem 80 aravov.

Leopoldovska straža. Jadranska
Straža v Splitu je iz Iquique v republiki
Chile prejela znesek 11.450 Din, katerega
je g. Ante Kovačević nabral na banketu
ob priliki prihoda našega poslanika g. Vla-
dimira Marinkovića v Argentino.

Zobotehnika — asistenta z daljšo prak-
srejmje OUZD. Plača po dogovoru. Pro-
šnjam naj se priloži izpričevala v dosedanjem
službovanju in jih poslati najkasneje do 31.
t. m. okrožnemu uradu za zavarovanje de-
lavcev v Ljubljani.

Gradbena rokodelska šola. Direktor
tehniške srednje šole v Ljubljani javlja, da
na gradbeni rokodelski šoli, ki se vsako
leto prične 1. novembra, letos ne bo
prvega razreda in se torej ne bodo spre-
jemali novi učenci. Šola bo imela letos za
lanske učence II. in III. razred in se prv-
krat otvoril tudi mojstrski tečaj za doseda
ne absolvente te šole. Vpisovanje bo od
28. t. m. do 2. novembra. Redni pouk v II.
in III. razredu se prične v ponedeljek 4.
novembra, v mojstrskem tečaju pa v po-
nedeljek 2. decembra. Pri vpisovanju se
mora razen rednih šolskih prispevkov pla-
čati tudi za fond za zdravstveno zaščito
učencev taksa 20 Din. Takse se oprostito
učenci ki prinesejo k vpisovanju izpriče-
valo o siromaštvu po zkaonu o taksah.

Kozaki dobe zemljo v Jugoslaviji.
Dolgoletne prošnje kozakov za dodelitev
zemlje za naselitev v naši državi, so
končno dosegle povoljen uspeh. Vlada je
dala kozakom na razpolago zemljo v Me-
tobiji. O tem je obveščen pomočnik ku-
banskega atamana general Toporkov.

Ponarejeni dvojnarski novci so se
pojaviili v Ljubljani. Napis in glava so
prav dobro zadeti. Tudi barva kovine je
enaka, vendar pa falzifikat nima zobčaste-
ga roba in je za malenkost večji, kljub
temu pa malo lažji. Tudi sicer je rob fal-
zifikata nerodno izdelan, tako da falzifikat
lahko vsakdo takoj loči od pravega novca.

Štorklja na potu. Iz Zidanega mosta
nam pišejo: Posestnik vrtilnika Jože Era-
mita se je selil s svojim stanovanjskim vo-
zom iz Loke v Sv. Peter v Savinjski dolini.
Sredi pota med Loko in Zid. mostom
se je pri njegovi ženi Heleni nenadoma
začela oglašati štorklja. V Zidanem mostu
se je revne družine, ki šteje že 6 članov,
usmilila tukajšnja babica Cilka Regorsko-
va ter vzela ubogo mater k sebi, kjer je
porodila deklico. Čez par dni je uboga dru-
žina nadaljevala svoje potovanje.

Danes zadnjikat
Cigan primaš
Predstave ob 4., 7/6., 7/8. in 9. uri.
Ernst Verebeš
KINO IDEAL

Medvedja nadloga v Bosni. Pred leti
so gozdna oblastva v Bosni bila izdala pre-
poved, da se medvedji v tamkajšnjih gozdo-
vih ne smejo streljati. Posledica je bila, da
so se medvedji v fočanskem srezu tako
razmnožili, da je ogrožena živina na paših.
Te dni je prišla velika kmečka deputacija
v Sarajevo ter pri oblasti samonpravi za-
prosila, naj se streljanje medvedov zopet
dovoli.

Dva vagona olja zgorela. Kakor poro-
čajo iz Knina, je predčerašnjim skozji po-
stajo žitni vozil tovorni vlak, ki je vlekli
polne cisterne olja iz Solina. Postajno obo-
je je opazilo, da iz nekakega vagona teče olje
zaradi česar je bil vlak ustavljen. Najbrže
zaradi iskre iz lokomotive je olje nenadoma
vzplamelo in ves vagon je bil takoj v
plamenu. Požar se je kmalu razširil tudi
na drugi vagon. Oba vagona sta popolnoma
zgorela, istotako tudi neki prazni vagon.
Z velikim noaprom se je končno posrečilo
omejiti požar. Železniško oblastvo je uved-
lo preiskavo.

Borba s tihotapci. V nedeljo zj. ob 2. so
v Dubrovniku tihotapci, ki so bili v zvezi z
neko tujko trgovsko ladjo, skušali z odpr-
tega morja vtihotapiti v gruško pristanišče
veliko množino raznih usnjatih predmetov,
kave, sladkorja, čaja in mila. Finančna
straža je začela streljati na tihotapce in
se ji je končno posrečilo zapleniti blago,
vredno več stoštoč dinarjev. Dva tihotap-
ca sta bila aretirana.

ITO — zobna pasta najboljša.
Vseokrat, kadar pridete v dotik s
tujimi osebami, vas bo najlažje obvarova-
la nevarnosti okuženja pastila Anacot. 241
• Oblike kemično čisti. barva, plisra in
lika tovarna Jos. Reich.
• Opozarjamo na reklamne cene, ki jih
mudi do 6. novembra vsem svojim odje-
malcem tuk. tvrdka A. Sinkovec nasl. K.
Sosa. V vašo korist bo, če prečitata da-
našnji inserat.
• Ciril Metodovi družbi je izročil neime-
novan 1100 Din za mons. Toma Zupana
sklad. Odličnemu rodoljubu najlepša hvala!
1319
• Plesna šola Ljubljanskega Sokola se
bo otvorila 9. novembra v Narodnem do-
mu, na kar opozarjamo svoje članstvo in
druge cenjene interesente. 1317

Danes zadnjikat
Cigan primaš
Predstave ob 4., 7/6., 7/8. in 9. uri.
Ernst Verebeš
KINO IDEAL

ITO — zobna pasta najboljša.
Vseokrat, kadar pridete v dotik s
tujimi osebami, vas bo najlažje obvarova-
la nevarnosti okuženja pastila Anacot. 241
• Oblike kemično čisti. barva, plisra in
lika tovarna Jos. Reich.
• Opozarjamo na reklamne cene, ki jih
mudi do 6. novembra vsem svojim odje-
malcem tuk. tvrdka A. Sinkovec nasl. K.
Sosa. V vašo korist bo, če prečitata da-
našnji inserat.
• Ciril Metodovi družbi je izročil neime-
novan 1100 Din za mons. Toma Zupana
sklad. Odličnemu rodoljubu najlepša hvala!
1319
• Plesna šola Ljubljanskega Sokola se
bo otvorila 9. novembra v Narodnem do-
mu, na kar opozarjamo svoje članstvo in
druge cenjene interesente. 1317

Ne mučite svoje dece z ribjim oljem, ker
JEMALT
prašek, prirejen iz ribjega olja vsled
svojega posebno prijetnega okusa iz-
podriva dajanje običajnega ribjega olja.

Moderni šali
po najnižjih cenah pri
J. Höfler, Miklošičeva 14

BENHUR
fina britvica iz sre-
brnega jekla je po-
stala svetov. znam-
ka, le ker je v
istini dobra.

Preprodajalci naj se obrnejo na:
Gustav Hussner & sin, Wien VII., Richtergasse 10

Poslušati zamorete na vsakem radio-
sprejemalcu in na različnih cevi, toda
pristen muzikalični užitek vam nudijo
samo **TUNGSRAM BARIJEVE CEVI.**

IZ Ljubljane
u— Tudi Ljubljana naj dobi Gortanovo
ulico. Prejeli smo. Po vzgledu Niša naj bi
tudi Ljubljana imenovala eno svojih ulic.
Po mučeniku Vladimiru Gortanu. To na, se
stori brez oklevanja. Občinska uprava
bo imela v sredo svojo sejo in naj vzame
ta nasvet v pretres.
u— Redna seja občinske uprave. V sredo
ob 17. se bo vršila redna javna seja
občinske uprave ljubljanske. Na dnevnem
redu bodo med drugim poročila o najetu
posojila za mestno regulacijsko svrhu, o
preimenovanju ulic v Ljubljani in poročilo
o regulaciji Ljubljane.
u— Slovensko zdravniško društvo v
Ljubljani vabi na mesečno zborovanje, ki
bo danes ob pol šestih zvečer na kirur-
škem oddelku splošne bolnice. Predaval bo
specialist dr. O. Haus o temi Pljučna tu-

COLOMBO CEYLON ČAJ

10 20 30

ena od teh kakovosti vam bo gotovo ugajala.

berkuloza doraslih; analiza kliničnih in
rentgenoloških slik. Rentgenolog dr. I.
Hebein bo demonstriral zanimive rentge-
nološke primere. Odbor prosi zanesljive in
polnoštevilne udeležbe.

u— **Koncert slovaških učiteljev** v četr-
tek 24. tm. bo ena najzanimivejših prire-
ditev letošnje zimske sezone. Pevski zbor
slovaških učiteljev stoji na visoki stopnji
umetniške popolnosti, zato je gotovo, da
bo koncert pravi umetniški užitek. Poseb-
no slovaške narodne pesmi, ki so tako zelo
sorodne našim, bodo našemu občinstvu
brez dvoma silno ugajale. Zato vabimo
vse, ki ljubijo narodno pesnjo, da se ude-
ležijo tega koncerta. Slovaški pevci so do-
segli v vseh mestih kjer so doslej koncer-
tirali velik uspeh. Priprani smo, da ta
uspeh tudi v Ljubljani ne bo izostal. Prav
tako pa se tudi nadejamo, da Ljubljana ne
bo zaostala glede udeležbe pri koncertu za
drugimi jugoslovenskimi mesti. Naša pev-
ska in ostala kulturna društva bodo sto-
rila vse, da bodo slovaški pevci čim pri-
srčneje sprejeti.

u— **Češkoslovenska Obec v Ljublani.**
Oslava »Narodnih svätiku Osvobozenit
spoenä s koncertem Peveckého sboru slo-
venských učitelü z Bratislavy. konä se ve
čtvrtek, dne 24. října 1929 o osmê hodinê
večerní ve dvorane hotelu »Union«. Kni-
hovna otvána každý čtvrték od sedmi
do osmi večer a v nedeli od jedenácti do
dvánácti dopoledne.

u— **Iz gledališča.** Drevi se bo pel v ope-
ri »Švanda dudák«. Nastopijo: Poličeva.
Thierryjeva, Janko, Križaj, Kovač, Rumpel
in drugi. Dirigent: ravnatelj Polič; režiser:
Krivecki. — Jutri v sredo bo premijera
Lortzingove komične opere »Car in tesar«.
Delo je po glasbi in delanju zelo zanimi-
vo ter je na repertoarju vseh večjih gleda-
lišč. Naslovno partijo bo pel g. Grba, ko-
mičnega župana van Betta g. Križaj, Mari-
jo ga. Ribičeva, Petra Ivanova g. Gostič,
Markija g. Kovač, lorda g. Rumpel, Lefor-
ta g. Janko, vdovo Brown gđ. Španova
itd. Dirigent: g. Štritof; režiser: g. Povhe.

u— **Gogoleva »Ženitev«** na Šentjakob-
skem odru. To sijajno komedijo, ki ostro
karakterizira ruske razmere uprizori v so-
boto 26. in v nedeljo 27. t. m. Šentjakobski
gled. odelj. Glavne vloge so v rokah naj-
boljših moči. Vstopnice od četrtka dalje v
trgovini Karničnika na Starem trgu.

u— **Z mestnega magistrata.** Osebnost vest
z mestnega magistrata z nedeljski naši iz-
daji popravljamo tako, da je gospod Ivan
Volc, ravnatelj mestnega knjigovodstva do-
bi večmesčni dopust, ni pa prošil za upo-
koitev.

u— **Smrtna kosa.** V bolnici je umrl po
dolgem trpljenju g. Fran Kolar, stracist
tvrdke I. C. Mayer. Pokojni je bil rodom
iz Oplopnice ter originalna in splošno pri-
ljubljana osebnost. V zadnji službi je bil od
1. 1897. Vneto je podpiral razna narodna
društva, posebno pa je ljubil knje in ča-
sopise. Zupustil je lepo in zanimivo zbirko.
Včeraj ob 16. so ga položili k večnemu
počitku. Pokojni Kolar bo ostal vsem, ki so
ga poznali v blagem in častnem spominu.

u— **Požar na Galjevcu.** V baraki na Ga-
ljevcu pri Ljubljani je v nedeljo nastal
požar v stanovanju branjevke Erklavčeve.
Lesene barake bi bile brezdvomno posla-
že žrtve požara, da ni sosed akviziter Josip
Gaiser še pravočasno opazil nevarnost ter
s pomočjo svoje žene, ki mu je nosila vo-
do v škafih, pogasil ogenj. Požar je nastal
na ta način, da je mladoletna deklica bra-
njevke Erklavčeve, ki je bila sama doma,
v mraku prižgala svečo ter se sile od sveče
vnela lesena stena barake.

u— **Neroden motociklist.** Ko se je spre-
njajala predčerašnjim šestletna Neža Li-
beršarjeva z vnukom v naročju po pešpoti
poleg hiše št. 68. na Dolenjski cesti, je
nenadoma privozil za njo neki motociklist,
ki je staro gospo podril po tleh in ji je pri-
tem padel iz naročja tudi otrok. Liberšar-
jeva je obležala s precej težkimi poškod-
bami na tleh, dočim se otroku prav po
naključju ni nič pripetilo. Poškodovanke
so sosedje spravili domov. Motociklist se
za nezgodo sploh ni zmenil in je hitro po-
begnil dalje proti mestu. Seveda pa ne bo
ušel kazni kajti nesrečo je opazoval tudi
cestar France Pokovec, ki si je zapomnil
številko motocikla in lo prijavil stražniku.

u— **Onesvestila se v cerkvi.** Predčera-
šnjim jutraj se je v franciškanški cerk-
vi nenadoma zgrudila s slabotnim jekom
na tla starejša ženska, ki je padla narav-

nost na obraz in si pri tem poškodovala
tudi ustnice, oziroma prednje zobe. Ljudje
so obvestili o nezgodi stražnika, ki je po-
klical rešilni voz. Kakor je ugotovil straž-
nik, je bila to Siletna Marija W., po pok-
licu poštna uradnica. Zaradi oslabelosti
so jo morali prepeljati v splošno bolnico

u— **Ponesrečil se pri delu.** Anton Bolha,
17letnj žagar drv, uslužben pri tvrdki Pa-
vel Kotnik, je včeraj popoldne rezal s cir-
kularko drva pred hišo št. 20. na Bregu.
Bolha je postal pri delu nekam nepreviden,
pa ga je žaga nenadoma pograbila za ro-
ko in mu odsekala na desni roki dva pr-
sta. Bolho so morali spraviti v splošno
bolnico z rešilnim avtom, ker se je bilo
bati, da mu sicer odteče preveč krvi.

u— **Žrtev slaboumnega sina.** Včeraj zju-
traj je bil rešilni avtobus nuno pozvan v
Malo Slinivno, kjer je naložil 67letno po-
sestnico Marijo Lavričovo. Lavričeva je
postala žrtev 18letnega slaboumnega sina.
Fant, ki je zaradi slaboumnosti že bil v
bolnici, je dobil ponoči zopet težke napade.
V zmedenosti je pograbil veliko kladivo
in se lotil matere. Udaril jo je tikrat po
glavi in ji prizadejal težke rane. Prebil ji
je skoro črepinjo. Nesrečno so na krik
rešili šele posli, ki so pobesnelega slabo-
umneža komaj ukrotili. Lavričovo so ne-
zavestno spravili v splošno bolnico v Ljub-
ljano.

u— **Suknarji na delu.** Z nastopajočim
hladom in deževnimi dnevi so stopili v
akcijo tudi tatovi ukenci. Take tatvine so
zaradi neprevidnosti in prevelike zaupli-
vosti ljudi kaj laanke in tega se tatovi prav
dobro zavedajo. Trgovskemu pomočniku
Hugonu Pöschlu je v kleti restavracije
»Zvezda« ukradel nekdo v nedeljo zvečer
2000 Din vredno sukno s plišastim ovrat-
nikom. Enako si je poiskal neznan tat
suknjo v večji hiši št. 61 na Dunajski ce-
sti. Druga okradba suknja je bila last po-
stajenačelnika Voiteha Krubla iz Trebnje-
ga, ki se je mudil na obisku pri svojem
tastu. Krublova suknja je črne barve z
barunastim ovratnikom in monogramom
A. K., všitim v podlogi. Vredna je 1500
Din.

u— **Vlomi in tatvine.** Pred par dnevi
je nekdo vlomil v špecerijsko trgovino
Josipa Sime na Vodnikovi cesti v Šiški ter
odnesel nekaj mesa, klobas, kruha, ste-
klenico konjaka in četr litra slivovke. —
V neki gostilni pa je drug neznan žepar
ukradel akademiku Dragu J. 320 Din vred-
no uro. — Z dvorišča hiše št. 5. na Starem
trgu je odnesel neznan tat več kosov su-
šečega se perila, v vrednosti 500 Din, last
trgovca Vasa Samca.

u— **Okraden v gostilni.** Železniški urad-
nik Alojz V. iz Laz se je predinočnim
prid odhodom vlaka pomudil v neki gostil-
ni v Kolodvorski ulici. Seboj je imel večji
zavoj, v katerem sta bili dve pisani kra-
vati, par podvez in nekaj otroških igrač.
V gostilni je vladala takrat precejšnja
gneča in je priliko, ko se je V. za trenotek
odstranil, hitro izrabil neznan tat ter iz-
gubil z zavojem.

u— **Plesne vaje akademskega društva**
»Jadrana« se bodo vršile vsak četrtek.
Otvorile v četrtek 24. t. m. v dvorani
Delavske zbornice, Miklošičeva c. Rekl-
nacije vabil na tajništvo Jadrana, Toma-
nova ulica 3, (arena), tel. 2974.

u— **Zadruga prevoznikov** poziva člane,
da se vsi udeležijo pogreba tovariša g. Jul-
ija Trovtovška, ki se bo vršil danes ob 16.
izpred mrtvašnice javne bolnice k Sv.
Križu.

u— **Drugi družabni večer Trgovskega**
društva »Merkur« v Ljubljani bo v sredo
23. t. m. ob pol 9. zvečer v restavraciji
»Zvezda« v Ljubljani. Poleg drugega raz-
poreda pride na vrsto predavanje našega
znamenitega znanstvenika gospoda pro-
fektora ljubljanske univerze dr. Milana
Vidmarja o predmetu: Od potoka do žar-
nice. Vstop brezplačen. Gostje dobro došli.

u— **Ljubljanski Sokol** poziva svoje čla-
nstvo, da se pridruži društveni deputaciji, ki
se udeleži pogreba svojega dolgoletnega,
tako tragično preminulega člana, brata
Vaclava Hejnica, ravnatelja mestnih na-
sadov. Oblika civilna z znakom. 1318

Iz Maribora
a— **Kraljeva zahvala.** Divizijski general
v p. g. Rudolf Maister je prejel od mini-
stra dvora, Bore Jeftića, naslednjo brzo-
javko: Gospod general! Z iskrenim zado-
voljstvom je Nj. Vel. kralj prejel Vaše
vdane pozdrave in rodoljubne izraze vda-
nosti, izražene imenom narodnih in kultur-
nih društev v Mariboru o priliki izpremem-
be imena kraljevine in njene razdelitve na
banovine, ter mi je blagovolilo naročiti, da
vam izjavim Njegovo iskreno zahvalo.

a— **Ljudska univerza v Mariboru.** V
petek bo predavanje univ. prof. dr. Halma
iz Irkutsk o temi »Prognan v Sibirijo«.
Prireditev bo v veliki kazinski dvorani,
ker mestni magistrat še ni dal dovoljenja
za uporabo »Apolo kina« in je Ljudska
univerza zaradi tega še vedno brez lokala.
G. profesor je doživel pod boljševeki pravo
odisejo, o kateri bo pripovedoval na
podlagi prekrasnih skiptičnih slik. Pred-
prodaja vstopnic prične v sredo pri ge.
Zlati Brišnik in g. Höferju.

a— **Iz gledališča.** Zaradi angažmana ge.
Dragutinovičeve, ki je ena najboljših inter-
pretk »gospo Dulske«, ke je ta poljska ko-
medija po 10 letia stavila na letošnji re-
pertoar in se bo vršila prva predstava dan-
es 23. t. m. za A abonma. Režira g. Skr-
binšek, nastopijo ge. in gđ. Dragutinovi-
čeva, Starčeva, Kraljeva, Udovičeva, Za-

Diplomirana učiteljica klavirja, absolventinja
zagrebške Glasbene akademije,
bi se želela naseliti v Celju, ako bi se ji prijavilo
zadostno število učencev. Pouk v hrvaškem in
nemškem jeziku. — Naslov v podružnici »Jutra«
v Celju 12586

V restavraciji »Celjskega doma« hotel »Union«,
danes, jutri in pojutrišnjem vsak večer koncert
ruskih balalajk s potjem. Podaljšana poljska
ura do 1. popoldne. 12629

Iz Kranja
u— **Kranjsko učiteljsko društvo** je imelo
v soboto 19. t. m. dopoldne v prostori
osnovne šole v Kranju svoje drugo zboro-
vanje ob udeležbi 56 članov. Navzadi so
se izjavili solidarni s postopanjem pred-
sednika društva g. Lapačeta pri central-
nem vodstvu organizacije v Ljubljani in mu
izrekli svoje zaupanje. Po strokovne-
u referatu g. Rupreta, šol. upravitelja v Čmled-
niku, in g. Žagarja, predsednika Radovlj-
škega učiteljskega društva, o deletnici
avstrijskega in nemškega šolstva se je pre-
šlo k razpravi aktualnih stanovskih zadev,
nakar je bilo zborovanje po 12. uri sklju-
čeno.

Iz škofije Loke
u— **Smrtna kosa.** V soboto ob 17. so
kljub izredno slabemu vremenu izkazali
mnogobrojni znanci in prijatelji posledajo
čast uglednemu in obče spoštovanemu po-
kojniku g. Ivanu Zakotniku, posestniku in
gostilničarju na Trati pri Škofji Loki, ra-
po ki v večnemu počitku. Kot napretnjak je
bil pokojnik dolgo vrsto let naravnik na-
šega časopisa in nekolebljiv v svojih na-
zori. Naj počiva mirno, preostalam pa na-
še iskreno sožalje!

u— **Davek na uslužbenca.** Delodajalci,
ki plačujejo uslužbenki davek, se opozar-
jajo, da se ta od 1. t. m. dalje do 20. obo-
je plačuje v markicah, ki se dobe pri oddelku
finančne kontrole v Škofji Loki Zneske
posiljati v gotovini ali potom »ostrih
nakaznic in položnic, je zabranjeno. Ta ra-
čin plačevanja velja že za mesec junij, av-
gust in september 1929.

u— **Francoski krožek za gospode,** ki že
več mesecev uspešno deluje, se je po nno-
žni s prirediteljstvo škofjeloških dam in go-
spodičen po inicijativi notarjeve soproge
g. Alojzije Sinkove Tedenskih znanh ur
je šest. Pouk vodi neki pater francoskega
pokolenja v kapucinski samostanu.

u— **Počtena najditelica.** Bitenc Miha iz
Suhe pri Škofji Loki je na poti iz škofje-
loškega kolodvora na Trati priti domu iz-
gubil listnico s 6700 Din, Veliko veselje

brino DVOR TEL. 2730
LJUBLJANIKI
Premijera cirkuškega vefilma
»Glčir cirksus«
(Moderna inkvizicija)
DOLORES KOSTELLO!
Ob 4., 7/4, 7/8 in 9. uri

krajskova, Savinova, Pečarjeva in gg. Skr-
binšek in Rasberger.

a— **Himen.** Poročil se je uradnik tvrdke
Ornik v Mariboru g. Milenko Obersnel z
gospico Ančko roj. Blaževac. Bilo srečno!

a— **Zračni akrobati v Mariboru.** Včeraj
popoldne je prispele dvokrilno letalo tvor-
nice Raab-Katzenstein, ki se je udeležilo
letalskega mitinga v Ljubljani. Mariborski
»Aeroklub« se je z zastopnikom nemške
tvornice takoj po prihodu sporazumel, da
se prireditev, ki je v Ljubljani sijajno uspe-
la, ponovi v Mariboru v nedeljo 27. t. m.
Nemški letalci so pristali na to, da s tremi
letali ponove vse točke ljubljanskega mi-
tinga, tako tudi z akrobacijami drznega
Kellnerja, ki je nedavno s svojimi vrato-
lomnostmi zadivil ves Maribor.

a— **Epilog k tragediji na državnem mo-
stju.** V nedeljo ob 10. ponoči je preminul v
mariborski splošni bolnici g. Franc Vrhunc,
trgovce v Maistrovi ulici, ki se je o priliki
velike katastrofe na državnem mostu dne
11. t. m. smrtno nevarno ponesrečil. Zadnje
dni se je njegovo zdravstveno stanje na-
videzno celo izboljšalo in je prišel bolnik
za trenutek celo k zavesti. V nedeljo pa
je nastopilo vnetje možgan, ki je Vrhuncu
prestriglo nit življenja. Pogreb se bo vr-
šil danes ob 4. popoldne iz mrtvašnice me-
stnega pokopališča na Pobrežju.

a— **Pustite mrtvim, kar je njihovo.** K
naši tozadevni nedeljski notici pripominja-
mo na prošnjo naknadno, da gospa Marija
Bobek, soproga vladnega pristava v p. in
upravnika »Slovenčeve« podružnice ter nje-
ne sorodnice niso v nikakem sorodstvu ali
v zvezi z enakoimensko Marijo Bobkovo,
ki je jemala cvetje s tujih grobov.

Iz Celja
e— **Maša zadušnica za mučenika Vladimira**
Gortana, ki bi se imela darovati v
četrtek 24. t. m. zjutraj ob 6.30, bo po
sporočilu podružnice društva »Soče« v če-
trtek zjutraj ob 7.30. Udeležite se je pol-
noštevilno!

e— **Seja mestnega občinskega sveta.** Red-
na javna seja celjskega mestnega občins-
kega sveta se bo vršila pod predsedstvom
župana dr. Goričana v petek 25. t. m. ob
18. z običajnim dnevnim redom: čitanje
zapisnika zadnje seje, poročila raznih od-
sekov in slučajnosti.

e— **Odkritje vojaškega spomenika v**
Vojniku. V nedeljo dopoldne je bil v Voi-
niku pri Celju na svečan način odkrit eden
največjih spomenikov vojnim žrtvam v
Sloveniji. Pri slavnostnem odkritju so go-
vorili na odru poleg spomenika predsednik
odborja za postavitev spomenika, dalje do-
mači dekan, predsednik ZSV major Colarič
bivši vojni kurat g. Bonač, bivši minister g.
Dr. Kuvovec, zastopnik celjske garnizije in
drugi. Na spomeniku se blešče imena 162
padlih vojakov iz Vojnika, Škofje vasi,
Arelina, Višnje vasi, Trnovelj in Bezovice.
Ker pa to še niso imena vseh padlih voja-
kov iz omenjenih vasi, saj je balje zahte-
vala svetovna vojna iz omenjenih krajev
nad 300 žrtve, se pozivajo svoji pokojni-
kov, da prijavijo odboru za postavitev spo-
menika imena še vseh onih, ki niso zabele-
ženi na časni spomenikovi plošči. Ude-
ležba prebivalstva je bila velika in so po-
samezniki kakor tudi društva položili pred
spomenik veliko število krasnih vencev in
šopkov.

e— **V celjski javni bolnici** sta umrla 67-
letni pekovski pomočnik Jože Virant iz Št.
Pavla pri Preboldu in 77-letni prevzihtkar
Jože Senegačnik iz Stranec pri Konjicah.

Iz Maribora
a— **Kraljeva zahvala.** Divizijski general
v p. g. Rudolf Maister je prejel od mini-
stra dvora, Bore Jeftića, naslednjo brzo-
javko: Gospod general! Z iskrenim zado-
voljstvom je Nj. Vel. kralj prejel Vaše
vdane pozdrave in rodoljubne izraze vda-
nosti, izražene imenom narodnih in kultur-
nih društev v Mariboru o priliki izpremem-
be imena kraljevine in njene razdelitve na
banovine, ter mi je blagovolilo naročiti, da
vam izjavim Njegovo iskreno zahvalo.

a— **Ljudska univerza v Mariboru.** V
petek bo predavanje univ. prof. dr. Halma
iz Irkutsk o temi »Prognan v Sibirijo«.
Prireditev bo v veliki kazinski dvorani,
ker mestni magistrat še ni dal dovoljenja
za uporabo »Apolo kina« in je Ljudska
univerza zaradi tega še vedno brez lokala.
G. profesor je doživel pod boljševeki pravo
odisejo, o kateri bo pripovedoval na
podlagi prekrasnih skiptičnih slik. Pred-
prodaja vstopnic prične v sredo pri ge.
Zlati Brišnik in g. Höferju.

a— **Iz gledališča.** Zaradi angažmana ge.
Dragutinovičeve, ki je ena najboljših inter-
pretk »gospo Dulske«, ke je ta poljska ko-
medija po 10 letia stavila na letošnji re-
pertoar in se bo vršila prva predstava dan-
es 23. t. m. za A abonma. Režira g. Skr-
binšek, nastopijo ge. in gđ. Dragutinovi-
čeva, Starčeva, Kraljeva, Udovičeva, Za-

Diplomirana učiteljica klavirja, absolventinja
zagrebške Glasbene akademije,
bi se želela naseliti v Celju, ako bi se ji prijavilo
zadostno število učencev. Pouk v hrvaškem in
nemškem jeziku. — Naslov v podružnici »Jutra«
v Celju 12586

V restavraciji »Celjskega doma« hotel »Union«,
danes, jutri in pojutrišnjem vsak večer koncert
ruskih balalajk s potjem. Podaljšana poljska
ura do 1. popoldne. 12629

Iz Kranja
u— **Kranjsko uč**

pa je navdalo Bitenca, ko mu je ves denar pribodnega dne prinesla gospodična Kerbarjeva, šivilja na Suhl, ki je denar našla in prejala 400 Din odškodnine. Redek primer poštenosti zasluži javno pohvalo.

— **Tragična smrt.** Pri g. Ivanu Krcsu, mesarskem mojstru v škofiji Luki, asistenci vjenec — gonder Leopold, o katerem smo že opetovano poročali, je zadobim poškodbam po večdnevni trajni nezavesti v soboto dopoldne podlegel. Poleg užalostnih staršev in mnogih prijateljev je pokojnika včeraj spremila na zadnji poti celokupna obrtna nadaljevalna šola v škofiji Luki. Prezano umrlemu mladeniču blag spomin, rodbini našo sočustvo!

Iz Hrastnika

— **Gasilno društvo Hrastnik** priredi v nedeljo 27. t. m. tigatev grozjda v gostilniških prostorih svojega poveljnika g. Dolinska.

— **Glasbeno društvo Hrastnik** se prihodnje pripravila na proslavo 10 letnice svojega obstoja, ki se bo vršila v mesecu novembru. Čas in spored priobčimo pravčasno.

Iz Slovenjgradca

— **V proslavo 10 letnice obstoja našega Sokolskega društva** se je vršil v soboto 19. t. m. v risalnici meščanske šole, lavnostni občni zbor, katerega je članstvo kljub izredno slabemu vremenu posetilo v velikem številu. Prvi je govoril starosta brat dr. Zeleznikar, ki je opisal v lepem govoru zgodovino nastanka in razvoja našega društva tekom desetletne dobe. Povedal je mnogo zanimivega in je za vsakogar žel priznanje. Nato so poročali za tehnični odsek načelnica sestra Ivančeva, za mladinski in socialni odsek br. Tominec, za zdravniški br. dr. Zeleznikar, za prvoštva br. Šentjerc, za dramskega br. dr. Lavrič, za gradbenega in veselilnega br. Rejnik. Vsi referati so bili zanimivi s ploskanjem, tako da je ves obisk potekel v najlepšem slavnostnem vzdušju. Ker na zboru ni bilo prilike, poročila smo to priložnost ter kličemo našemu dragemu starostu, ki vodi društvo od rojstva dalje do danes, k desetletnici starostovana iskren zdravico s topljo željo, da bi nam še mnoga leta starostoval čil in zdrav.

Iz Ljutomer

— **Odšeliv.** Te dni so zapustili Ljutomer otoci pred nekaj meseci umrlega dr. Grossmanna ter se odselili v Ljubljano. S tem je odšla iz našega mesta družina, ki se je pred vojno in po prevratu odlično udejstvovala na narodnem polju. Odvetniško pisarno dr. Grossmanna je prevzel gospod Josip Zmavec.

— **Davica.** V družini usnjarskega mojstra Hauzela se je pojavil primer davice. Ker so odrejene stroge kontumacijske mere, bo menda ostalo pri tem osamljenem primeru.

— **Nedostatek vode** pri novih stanovanjskih hišah mestne občine je odpravljen. Posrečilo se je delavcem, da so po trupalnom kopanju prišli do vode.

— **Autoprometna družba** je kupila nov avtoбус trdkke Skoda ter začne 23. t. m. s prometom na progi Gornja Radgona-Slatina Radenci-Ljutomer-Strigova. Osobito zveza z Medmurtjem obeta lep razvoj.

— **»Grafica Marica«** v Ljutomeru. — Dramski odsek Sokola je pričel s pripravami za uprizoritev prve opere v našem mestu. Izbral je »Grafico Marico« ter v glavnem je razdelil delo in vloge.

— **Novi most** se je pojavil v naših goštilinah. Vinogradniki pravijo, da ima šipon do 20 stopinj sladkorja, graščočina do 22 in 23.

Sport

Nedeljski sportni drobci

Borba za državno nogometno prvenstvo se je na zelenem polju zaključila z zadnjo tekmo BSK—Hajduk. BSK se je z ozirom na pretnje od strani JNSA vendar premislil ter v nedeljo nastopil v Splitu proti Hajduku, katerega je porazil z 2 : 1 (0 : 1). Je to edini poraz Hajduka v državno-prvenstvenem tekmovanju. Zadnjo besedo v vprašanju, kdo bo za letos državni prvak, pa bo imela še glavna skupščina, na kateri bo skušal BSK doseči, da se razveljavita po JNSU antiradni tekmi z Jugoslavijo in s Hajdukom. Ako mu to uspe, bo on prevel naslov državnega prvaka. Po nedeljski tekmi je končno stanje naslednje:

Hajduk	8	5	2	1	25:14	12
BSK	8	4	2	18:16	10	10
Jugoslavija	8	3	2	14:10	8	8
Hašk	8	3	1	14:15	7	7
Gradjanski	8	1	6	8:24	3	3

V Ljubljani se je v I. in II. razredu nadaljevalo prvenstveno tekmovanje. Primorje si je z visoko zmago nad Svobodo zasiguralo lepo »rezervo« golov, ki mu bo spomladaj močelo še prav prišla. Rezultati so bili naslednji: Primorje : Svoboda 10:0 (4:0), Hermes : Jadran 5:1 (1:0), Grafika : Slavija 3:0 (1:0), Natarak : Reka 6:2 (3:0).

V Kranju je v nedeljo gostoval celovški nogometni klub Sturm, ki zavzema v Celovcu drugo mesto. Gostje so zmagali s 6:3 (2:2). Zaslužili so sicer zmago, toda z malenkostno diferenco. Gostje so postavili izborno enajstoročje, toda domače moštvo jim je bilo trd oreh. Zanimanje za tekmo je bilo izredno; prisostvovalo je nad 500 ljudi. Sodil g. Colnar.

V Zagrebu se je vršil finale za prvenstvo ZNP. Hašk je porazil Čakovački SK s 5:0 (1:0).

Od inozemskih tekem bi bilo omeniti naslednje: Dunaj: Prvenstvene Rapid :

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani, 21. oktobra 1929. Višina barometra 908,8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. v. vl.	Smer vetra in brzina v m. in sek.	Oblak. 0-10	Padavine
Opazovanja							
Ljubljana		758,7	10	90	NE 2	10	
Maribor		757,3	10	80	SW 4	9	24,6
Zagreb		759,9	10	90	mirno	9	1
Beograd	8.	759,4	17	60	W 6	10	81
Sarajevo		759,7	13	70	mirno	10	4
Dubrovnik							
Skoplje	7.	764,3	13	98	mirno	10	2
Spiti		758,5	17	70	S 6	9	

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 13,2, najnižja 8,8. Sonce vzhaja ob 6,24, zahaja ob 17,5, luna vzhaja ob 19,15, zahaja ob 11,27. Dunajska vremenska napoved za torek: Milo, najbrže jasno jesensko vreme.

Sportklub 5:1 (3:1), Hakoah : Wacker 1:0 (1:0), Admira : Vienna 3:0 (1:0), Austria : FAC 3:0 (2:0). Semifinale za amatersko prvenstvo Avstrije: GAK : Ottakringer SP. C. 3:2 (0:1), FC Lustenau : Innsbrucker A. C. 6:1 (3:1). **Praga:** Prvenstvene. Viktorija Žižkov : Sparta 3:1 (2:1). Slavija : Čechie Karlin 3:1 (1:0). Semifinale državnega prvenstva: DFC : Moravska Slavija 9:2 (4:2), SK Kolín : Sparta Kosire 2:1 (0:0), Kladno : Teplice FC 3:1 (1:1). **BUDIMPEŠTA:** Ferencvaros : Hungaria 4:0 (1:0). Znani srednji krilec Hongarije si je pri tej tekmi zlomil nogo. **Altona:** Nemčija : Finska 4:0 (0:0).

Kakor znano, obstojajo v Gradjanskem že dalj časa precejšnje diference, zaradi katerih je izstopilo že več aktivnih igračev in drugih članov, ki nameravajo ustanoviti svoj lastni klub pod imenom »Hrvatski gradjanski športski klub 1911«. Novi klub bo takoj pristopil v JNS ter bo njegovo moštvo takoj pričelo v IV. razredu s prvenstvenimi tekmami.

V Genovi se je vršil lahkoatletski dvomatch Madžarska-Italija. Zmagala je Madžarska z 78,64. Madžari so postavili tri nove madžarske rekorde, in sicer Barcsi v teku 400 m z 48,4. Szabo v teku 1500 m s 4:00, in Szerenczy v metu krogle s 15,21. Italijani so izboljšali dva svoja rekorda, in sicer Becalli v teku 1500 m s 3:57 in Carlini v teku 110 m z zapetkami s 15,2.

Gimnastika za gospode. Gimnastika ni potrebna samo sportni mladini, marveč tudi starejšim gospodom, da si ohranijo telo prožno in gibčno in obvladajo vse mišičevje. SK Ilirija se je posrečilo pridobiti trenerja iz Nemčije, gospoda Deutza, ki je absolviral visoko šolo za gimnastiko in telesno kulturo v Berlinu. Specializiral se je zlasti za plavalno in gimnastično panogo in boks. Gospod Deutz bo uvedel poseben gimnastični sistem, ki se je v zapadni Evropi in nordijskih državah avveljavil z velikim uspehom. Gimnastični treningi se bodo vršili v zgodnjih večernih urah redno eden do dvakrat tedensko v telovadnici Tehnične srednje šole. Naprosamo vse gospode, ki se resno zanimajo za predvidene telesne vežbe, da se pisмено prijavijo na predsedstvo SK Ilirije, kavarna Evropa. — SK Ilirija.

Zimsko kopališče SK Ilirije, ki je priključeno letnemu kopališču, se gradi posebejno. Koncem prihodnjega meseca bo že omogočeno kopanje. Plavalni sport bodo preko cele zime gojili sportniki-plavalci pod strokovnim vodstvom trenerja. Trener pa bo na razpolago tudi nesportnikom in bo vsakomur omogočeno, da se sploh nauči plavanja, pa tudi specialnih plavalnih metod. Interesenti naj se pisмено javijo Plavalni sekciji SK Ilirije, kavarna Evropa.

ASK PRIMORJE (predsedstvo). Seja centralnega odbora danes ob 20.30 v tajništvo (Masarykova c. 1). — Predsedstvo.

SK Reka. Pozivlja se članstvo, da se sigurno polnoštevilno udeležijo sestanka, ki bo danes 22. t. m. ob 20. uri pri g. Bartlu v Rožni dolini. — Tajnik I.

Ljublj. sportni klub (zimski sektor). — Vsi člani, tako verificirani kot neverificirani, se pozivajo na sestanek v petek, 25. t. m. ob 18. v damsko sobo kavarna Emona. Načelnik sekcije.

SK Krakovo. Danes v torek ob 20. uri strogo obvezen sestanek zaradi klubovih pravil. Sestanek se vrši v gostilni Usenik, Rimska cesta. Na sestanek se poziva tudi g. Czerny I. Prosim točnost. — Tajnik II.

Zimsko-sportni odsek SPD Maribor-Ruše bo priredil v letošnji zimski sezoni sledeče prireditve: za Božič smučki tečaj na Klopnem vrhu pod vodstvom priznanega smučarja g. Ivana Tavčarja iz Ljubljane. Dne 19. januarja smučko tekmoma za prvenstvo mariborske občine z izhodiščem Klopni vrh. Dne 16. februarja skupinski tek z izhodiščem Mariborska koča, kjer se tudi vrši na predvečer te prireditve zabavni večer. Nezdgodno zavarovanje za članstvo je uvedeno. Savzne legitimacije in pravila se dobe pri blaginiku. — Pozivamo članstvo, da čimprej poravnajo zaostalo članarino. — Vse informacije se dobe v trgovini Stojec, Jurčičeva ulica št. 6, kjer se sprejemajo tudi novi člani.

Članstvu SK Ilirije. Z ozirom na bližajočo se zimsko sezono, opozarja odbor vse svoje člane in članice, da je pravilnik o polovični vložni na vseh progah drž. železnice že nadalje veljavil. Po tem pravilniku gre vsem članom SK Ilirije pravica do trikratne polovične vožnje na leto od poljubne postaje do poljubne postaje v državi. Oni člani, ki se žele poslužiti te vozne ugodnosti, naj pošljejo svojo sliko (na zadnji strani slike naj bo čitljivo ime in priimek) na klubov naslov: Poštni predal 175 ali 176 v kavarno »Evropa«. Slike je priložiti znesek 20 Din za izstavitve legitimacije. Oni člani, ki imajo že legitimacije, veljavne za leto 1929, jih morajo ločeno oddati leta izročiti klubovemu tajništvu zaradi podaljšanja, odnosno izstavitve novega za leto 1930 veljavnega potrdila. Stroški za podaljšanje znašajo Din 10. Te vozne ugodnosti veljajo do 31. maja 1930. Pri tej priliki opozarja odbor vse članstvo, da se bodo sprejemale slike zaradi izstavitve teh legitimacij samo od onih članov, ki so poravnali članarino do konca I. 1929, zato le v interesu vseh onih, ki so še v zaostanku s članarino, da jo nemudoma poravnajo. — Odbor SK Ilirije.

Dopisi

Radeče. V nedeljo je priredilo prostovoljno gasilno društvo vinski trgatav, ki je kljub slabemu obisku dobro uspelo. Vsa hvala in priznanje cenjenim gospodom iz papirnice in vsem damam ki so nas posetile in sodelovale. Zal smo pogrešali naše občane gg. hišne poestnikne, katerih se je našemu vabilu odzvalo samo pet. — V noči od 19. na 20. t. m. je umrla gospa Podlesnikova v visoki starosti 88 let. Pokojnica je imela avočasno znano gostilno pri »Ludoviku«. Do zadnjega je bila duševno čvrsta. Blag ji spomin, žalujočim naše sočustje!

Gospodarstvo

Povezanost dinarja s švicarskim frankom

Nazadovanje deviznih tečajev, ki ga opazamo že več tednov, je v zadnjem času vzbudilo zanimanje tudi pri širši publikii. V primeri s tečajnimi fluktuacijami zadnjih let pred stabilizacijo dinarja (pred I. 1925.), to nazadovanje sicer ni znatno, v stabiliziranih valutnih razmerah pa je navzlic temu vredno, da mu posvetimo nekaj več pažnje. Še pred dobrima dvema mesecema je deviza na Newyork notirala pri nas 56,87 do 56,90 Din za 1 dolar, včeraj pa je bil na ljubljanski borzi zabeležen že tečaj 56,51. Prav tako je v tem času nazadovala n. pr. deviza na Dunaj od 8,025 na 7,9616. Deviza na Prago od 168,60 na 167,67 in deviza na Trst od 297,80 na 296,60.

Naš dinar se je torej v zadnjem času precej okrepil. Vzrokov za to okrepitev pa ni toliko iskati v razvoju naše plačilne bilance, temveč predvsem v dejstvu, da drži naša Narodna banka že vse leto nespremenjen tečaj za devizo na Curih. Naša Narodna banka obvlada na podlagi deviznih predpisov popolnoma naš devizni trg. Koncem januarja t. l. je zadnjič spremenila tečaj deviza na Curih in od takrat notira curiška deviza na naših borzah brez presledka nespremenjeno 1005,90 Din za 100 švicarskih frankov. S tem, da drži Narodna banka naš dinar v trdni relaciji s švicarskim frankom, je gibanje dinarja povsem odvisno od gibanja švicarskega franka, ki predstavlja četrto zlato valuto, vendar pa se tudi njegov tečaj giblje med spodnjo in zgornjo zlato točko.

Tako je moral tudi v zadnjem času naš dinar glede svoje vrednosti slediti gibanju švicarskega franka. Ker pa se je švicarski frank v zadnjih tednih stalno dvignil, se je moral zaradi nespremenjene relacije med švicarskim frankom in dinarjem, tudi naš dinar dvigniti. Švicarski frank se je še pred dvema mesecema gibal pod zlato pariteto (1 dolar = 5,18 švicar. franka). Dolarska deviza je namreč notirala na švicarskih borzah skoro 5,20. V zadnjih dveh mesecih pa se je švicarski frank toliko dvignil, da stoji danes nad zlato pariteto, kajti dolarska deviza je padla že na 5,165. Ta okrepitev švicarskega franka je torej v zvezi s trdno relacijo med švicarskim frankom in dinarjem, pravi vzrok nagle okrepitve dinarja in padca deviznih tečajev.

— Vprašanje železniške zveze Sušak-Martinšiča. V soboto je v Beograd dopotovala iz Sušaka deputacija pod vodstvom žunana g. Ružiča, ki je skunaj s predsednikom in generalnim tajnikom zagrebške Zbornice za TOI dr. Vrbaničem in dr. Cuvajem posetila prometnega ministra v zadevi izgraditve železniške proge Sušak-Martinšiča. Projekt za to progo je že izdelan in bi gradbeni stroški znašali okrog 15 milijonov Din. Deputacija je prosila g. ministra, da bi stroške za gradbo te proge vnesel v novi proračun. V isti zadevi je deputacija posetila tudi finančnega ministra ter sta oba ministra obljubila, ta bo sta skušala v proračunu najti kritje za ta vžaven projekt. Na zaradi v progi Sušak-Martinšiča je v veliki meri interesirana tudi Slovenija, kajti sušaška luka, preko katere se izvažajo ogromne količine lesa iz Slovenije, je zaradi naglo naraslega prometa že danes preobremenjena. Zaradi terenskih neprilik pa razširjenje luke na Sušaku skoro ni več mogoče ali pa bi zahtevalo ogromne investicije. Edina rešitev je v tem, da se luka Martinšiča priklopi sušaški luki in da se zgradi med obema lukama 2,5 km dolga železniška zveza, ki je sicer težko izvedljiva, vendar pa neobhodno potrebna. Luka Martinšiča je dobra naravna luka in bi služila predvsem za izvoz lesa. Terenske razmere v luki so priložne ugodne in nudijo poleg tirnih naprav in skladišč ležarinske prostore za les od 70.000 m³. Načrt proge Sušak-Martinšiča je že pred leti izdelal naš priznani strokovnjak inž. Klodič, in sicer v zvezi s svojim projektom zveze Slovenije z morjem.

— Stanje Narodne banke. Iz izkaza Narodne banke od 15. t. m. je razvidno, da so se devizne rezerve po večtedenskem trajnem dotoku deviz v drugi četrtini oktobra prvič zopet nekoliko zmanjšale, in sicer za okrog 20 milijonov Din. Ker se je istočasno tudi stanje posojil zmanjšalo za 17 milijonov Din, dočim so se žirovne vloge zopet dvignile, je obtok bankovcev padel za skoro 100 milijonov Din na okrog 5700 milijonov Din. Žirovne vloge so pri Narodni banki dosegle že 987 milijonov Din (za 500 milijonov več kakor lani), kar je znak precejšnje likvidnosti jugoslovenskega denarnega trga navzlic napetosti na inozemskih tržiščih. Tudi višina posojil je za preko 100 milijonov Din manjša, kakor lani v istem času. Stanje od 15. t. m. je bilo naslednje (vse v milijonih Din): v oklepajih razlike napram stanju od 8. t. m.): kovinska podlaga 304,7 (— 28,1), saldo raznih računov 1088,8 (+ 2,8), posojila na menice 1323,3 (— 17,6), lombard 266,7 (+ 0,5); pasiva: obtok bankovcev 5708,6 (— 92,4), žirovne obveznosti napram državi 134,8 (+ 8,4), ostale žirovne obveznosti 986,7 (+ 39,6), razne obveznosti 158,3 (+ 12,0).

— Izplačilo kuponov. S 1. novembrom bo zapadel na plačilo 15. kupon obvezni 4% posojila za likvidacijo agrarnih obveznosti v Bosni in Hercegovini. Kupon št. 5 tega posojila bo država honorirala le do 31. oktobra, ker s 1. novembrom zastari — Finančna direkcija objavlja v »Uradnem listu«, da davčna uprava Ljubljana-mesto s 1. novembrom ne bo več izplačevala dopisnih kuponov in amortiziranih obveznic državnih posojil, temveč neposredno blagajna finančne direkcije v Ljubljani.

— Povikavanje glavnice Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Za 5. november je sklican izredni občni zbor Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani, ki bo sklepal o povikavanju dopustne delniške glavnice od 625.000 na 875.000 Din in o predlogu za izposlovanje oblastne odobritve za nadaljnje povikavanje glavnice do 3 milijonov Din.

— Konkura je razglašena o imovini Franclove Jožefe in zapuščine po Francu Jožetu, posestniku v Kresnikah, pošta Store (prvi zbor upnikov pri okrožnem sodišču v Celju 28 t. m., oglasitveni rok do 25. novembra, ugotovitveni narok 2. decembra).

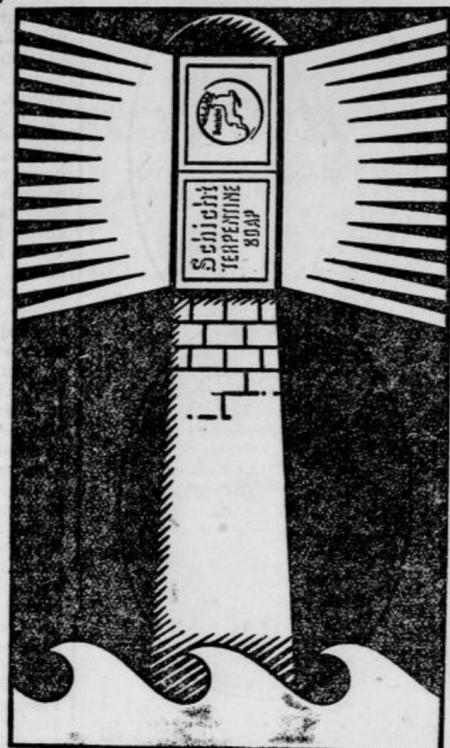
— Zakon o pospeševanju kmetijstva je objavljen v »Uradnem listu« od 19. t. m.

Borze

21. oktobra. Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet nekoliko večji; predvsem v devizah na Trst, Prago, Curih in Dunaj. Glede

Med 7 prednostmi

ena : Posebno svetlo!

Znak, da se uporabljajo le čista, najzlahtnejša olja, da se doseže največjo pralno moč in da varuje perilo le

Schichtovo Terpentinovo Milo

na ponovno okrepitve švicarskega franka so devize razen curiške, dalje popuščale, in sicer devize na Newyork od 56,545 na 56,51, devize na Dunaj od 7,9644 na 7,9616, devize na Trst od 296,60 na 296,45, dočim sta devizi na Berlin in London zaradi intervalutarno čvrste tendence ostali v glavnem nespremenjeni. Potrebo v devizi na Trst je deloma krila privatna ponudba.

Na zagrebškem elektnem tržišču se je **Vojna škoda danes dvignila za 5 do 6 točk.** Za aranžna se je trgovala po 420 in 421, za kaso po 420 in za november po 423. Investicijsko posojilo je bilo zaključeno po 84,50. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki v Union banki po 202, v Srpski po 156, v Jugobanki po 81,50 in v Zemaljski po 125; med industrijskimi vrednotami pa je bil promet v Slavoniji po 130 in v Brodski tvornici vagonov po 180. 4-čim se je Sečerana trgovala pri nazadujočih tečajih po 410, 405 in 400.

Devize in valute.
Ljubljana. Amsterdam 22,815, Berlin 13,5125 — 13,5425 (13,5275), Brusel 7,9112, Budimpešta 9,896, Curih 109,44 — 109,74 (109,5), Dunaj 794,66 — 797,66 (796,16), London 275,96, Newyork 56,51, Pariz 221,77 — 223,77 (222,77), Praga 167,27 — 168,07 (167,67), Trst 295,47 — 297,45 (296,45).
Zagreb. London 275,46 — 276,36, Newyork 56,61 — 56,41, Pariz 221,77 — 223,77, Milan 295,479 — 297,479, Curih 109,44 — 109,74, Amsterdam 22,785 — 22,845, Berlin 13,5125 do 13,5425, Dunaj 7,9466 — 7,9766, Praga 167,27 do 168,07.
Curih. Zagreb 9,126, London 25,17875, Newyork 51,650, Pariz 20,325, Milan 27,04, Berlin 123,42, Dunaj 72,60, Praga 15,29, Bukarešta 8,075, Budimpešta 90,20, Sofija 3,73, Varšava 57,95.

Elekti.
Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 421 — 423, kasa 420,5 — 422,5, za november 422 — 424, za december 425 — 426,5, investicijsko 84,5 — 85, agrarne 54 blago: bančne vrednote: Praštediona 882,5 — 892,5, Union 202 — 204, Srpska 156 — 157, Jugo 81,5 — 82, Narodna 8050 den., Zemaljska 125 — 130, Ljubljanska kreditna 123 den., Poljo 16 — 17; industrijske vrednote: Narodna šumska 40 — 45, Našička 1600 blago, Gutmann 180 — 190, Slaveks 96 — 100, Slavonija 130 — 140, Drava 305 — 360, Sečerana 400 — 405, Brod vagon 130 — 135, Vevče 132 den., Isis 22 den., Dubrovačka 420 — 430, Trbovlje 465 den.

Beograd. Vojna škoda 422 — 425, za december 429,5 — 431, investicijsko 84,5 do 85, agrarne 52,75 — 53.

Blagovna tržišča

Hmelj
+ 8 hmeljskih tržišč. Pri dalje čvrsti tendenci so se cene na žateškem hmeljskem trgu ustale. Tudi pretekli teden je bilo nakupovanje živahno ter je bilo dnevnopodanih nekaj sto stotov. Povpraševanje in ponudba sta v ravnovesju, vendar je opaziti, da je na deželi že prav malo prvovrstnega blaga, ki ga producenti zadržujejo. Blago, ki je še na razpolago pa je slabše kakovosti. Prvovrstni hmelj notira sedaj 700—775 Kč (28,50—28,00 Din za kg), srednji pa 575—676 Kč (19,30—22,70 Din).

Na nürberškem hmeljskem trgu je znašal pretekli teden dovoz 1250 bal, prodanih pa je bilo prav tako 1250 bal. Koncem tedna je bila tendenca nekoliko prijaznejša pri boljnih cenah. Hallertauski hmelj notira 55—95 mark (14,90—25,70 Din za kg). Nekaj prometa je bilo tudi v tranzitnem štajterskem hmelju, prvovrstne kakovosti, po 43—45 mark (11,60—12,20 Din za kg). Prvovrstni baški hmelj notira 40 mark, prvovrstni alzaški pa 45—60 mark.

Jajca
+ 8 tržišča jaje. Na tržišču jaje opazamo neko ustaljenje cen, kar je v zvezi z okolnostjo, da so hladilnice pričele oddajati blago. Povpraševanje po svežem blagu ni več tako živahno, vendar so cene dalje priložne čvrste. Nakupovalci in izvozniki priložneje blago po 1,45 Din za komad. — Na tržišču v Berlinu so v soboto notirala jugoslovenska jajca nespremenjena kakor zadnjo soboto, namreč 12,25—12,75 peniga, fco obmejna postaja, neocarinjeno.

Les
+ Ljubljanska borza (21. t. m.) Tendence nespremenjena. Zaključenih je bilo 30 vagonov, in sicer 5 vagonov tramov, 18 vagonov bukovih drv, 1 vagon rezanih bukovih drv, 2 vagona bukovoga oglja in 4 vagoni smrekovih desk. Eksekutivno je bilo kupljenih 10 vagonov bukovih drv (zdravih, suhih, brez okroglice in klad, 1 m dolž.) fco nakl. post. Vojnič po 25,50.

Žito
+ Chicago (21. t. m.) Pri čvrsti tendenci se je cena pšenice dvignila za december na 128,4, za marec pa na 136.

+ **Žitni trg** (21. t. m.) Navzlic znatnejšemu nazadovanju ameriških tečajev koncem zadnjega tedna, kažejo tečaji na evropskih borzah le malo sprememb. Na budimpeštanski borzi je oktobrska pšenica nekoliko postula na 21,89, pri nas pa so cene ostale skoro nespremenjene. Moka »ot« je dalje čvrsta in notira 300 — 310 fco vojvodinski mlin.

+ **Ljubljanska borza** (21. t. m.) Tendence nespremenjena. Zaključen je bil 1 vagon pšenice. Nudi se pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni); baška 80/81 kg po 245 — 247,5, baška, 79 kg po 242,5 — 245, baška uzanačna po 230 — 232,5, sremška 80 kg po 240 do 242,5, sremška 77 kg 235 — 237,5; rž: baška, 72/73 kg po 210 — 212,5; moka: »ot« fco Ljubljana, plač. po prejemu po 355 do 365; koruza: baška, nova, umetno sušena, mlevska tarifa po 197,5 — 200, navadna tarifa po 202,5 do 205; oves: baški, 63/64 kg, navadna tarifa po 205 — 207,50; laneno seme: domače provenjenca, pariteta Ljubljana po 5 — 6.

+ **Novosadska blagovna borza** (21. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet: 56 vag. pšenice, 8 vag. moke in 1 vagon otrobov. Pšenica: baška, 77 kg 190 — 192,5; 78 kg 192,5 — 195; banaška 187,5 — 192,5. Ječmen: baški 125 — 127,5. Oves: baški in sremški 145—150. Koruza: oves v storžih 70 — 75; baška in sremška nova 107,5 do 112,5; za december - januar 127,5 — 132,5, za marec, ladja Dunav 145 — 150, umetno sušena za oktober Dunav 152,5 — 155. — Moka: »ot« 295 — 305; »2« 270 — 280; »5« 240 — 255; »6« 210 — 220; »7« 175 — 185. Otrobi: baški in banaški 105 — 110.

Iz življenja in sveta

Častilci hudiča na Francoskem

Maurice Garçon, eden najbolj znanih pariških odvornikov, je imel pred kratkim predavanje, v katerem je povedal mnogo zanimivega o častilcih hudiča, ki tvorijo v Parizu precej številno versko ločino. Polcija ve o tej sekti, do katere je drugače težko priti, a ji da mir. Nadzoruje jo le v toliko, da se ne godijo človeške žrtve. Ti čudni pobožniki se zbirajo na več mestih, tako n. pr. v fontainebleauškem gozdu o polnočni uri. Tu poklekajo v rise in rišejo na tla kabalistična znamenja. Hudičev »duhoven« vihti kadilnico pred oltarjem, na katerem gorijo sveče, in kliče hudiča. Verniki, ki pristavljajo tej »maši«, močno za izpolnitev svojih najrazličnejših želj. V prvi vrsti si žele seveda posvetnih dobrin. Hudiču zapisujejo v zameno svoje duše in sicer z listinami, ki se postavljene po vseh jurističnih pravilih in ki jih podpisujejo z lastno krvjo. Vendar so mnogi zelo previdni. Saj zapisujejo v svoje pogodbe klavzule, ki so tako spretno sestavljene, da bi se hudič za dušo lahko obrisal pod nosom — če bi si jo hotel vzeti šele na temelju takšne pogodbe. Baš te prekanosti dokazujejo najbolj, da hudičevi častilci v hudiča res — verjamejo. Garçon, ki se je udeležil več takšnih maš, je videl mnogo pogodb opisane vrste.

Tudi drugače je praznoverje na Francoskem grozno razširjeno. Podediška sodišča imajo venomer opravka z ljudmi, ki obtožijo tega ali onega sosedo, da jim škoduje s — čaranjem. Še pred kratkim je pekar v Fontenay-sous-Boisu obtožil svojega sosedo, da mu je s coprnjami okisal mleko... Ta čas je na posebnem glas angleški »Mag« Alcister Crowlev, ki je prišel na Francosko razširjati vero v hudiča. Njegove knjige o črni magiji kupuje občinstvo v velikih nakladah.

252 let star Kitajec

Na Kitajskem živi mož, Li-Cing-Jun po imenu, ki trdi, da mu je 252 let. Odkril ga je profesor Vu-Cung-Cu z minkuoškega vseučilišča v Pekinu in baje so na razpolago listine, ki dekažejo, da se je starac rodil pod cesarjem Kang-Ksijem I. 1677. Leta 1777, ko je izpolnil 100 let, so ga vpisali med člane mandžurske dinastije, l. 1877 so ga ob dvestoletnici počastili ponovno z enakim vpisom. Sedaj jedra kreni proti svojemu 300. rojstnemu dnevu in je na zunaj navzlic svoji beli bradi ves čil in krepak. Še lanko leto ga je povabil general Jang-Si vojaški častnik v Sečinanu, na pojedino, pri kateri je starac v jedi in v pijači in v razposajenosti otokel vse ostale navablence. Li je imel 23 žen, 24, ki jo ima sedaj, je namram nje pravo dekl-tice. Šteje namre komaj 60 let. Profesor Vu-Cung-Cu bi ga rad pripravil do tega, da bi se preselil v Pekin, da bi proučil skrivnost njegovega dolgega življenja. Li, ki je bil v mladih letih prodajalec zdravnih rastlin, trdi namreč, da je odkril zelišče, ki daje dolgo življenje. Kakor vsi takšni odkritelji pa svoje skrivnosti noče nikomur izdati.

Paragraf o homoseksualnosti v nemškem državnem zboru

Odsek za kazensko pravo nemškega državnega zbora je sklenil z večino 13 glasov, da se črta iz kazenskega zakonika paragraf 175, ki so z njim zasledovali primere homoseksualnosti. Predsednik tega odseka je pred glasovanjem navedel tri glavne razloge, ki govore za odpravo tega člena. Prvič je v tem primeru kazensko pravo popolnoma odpovedalo, kajti le majhno število izmed tisočev primerov je bilo mogoče sodno zasledovati. Drugič je dajal paragraf potuho tistim osebam, ki se bavijo, deloma naravnost poklicno, z nečednim poslom izsiljevanja na račun s homoseksualnostjo udarjenih nesrečnikov. Tretjič pa se je vršila baš zaradi tega paragrafa najhujša propaganda za homoseksualnost, tako da so bili učinki popolnoma drugačni, nego so si jih bili zamislili ljudje, ki so ga spravili v veljavo.

Rumunska kraljica Marija in princ Nikolaj, član regentskega sveta

Popravljanje okostja

Na kongresu kirurgov, ki se je vršil te dni v Parizu, je postavil njegov predsednik trditve, da je mogoče človeško telo, zlasti na njegovo okostje popraviti z isto lahkoto in zanesljivostjo kakor kakšen predmet iz lesa ali kovine. Ameriški kirurg dr. Alber je nato pokazal zborovalcem električni stroj, ki omogoča kirurgu pri operacijski mizi vsa tista dela, kakršna izvirajo reparerati v strojni delavnici na kovinskih ali lesenih delih. V slučaju, da ima pacient zgrbljeno hrbtnico, mu operater n. pr. izreže skaženo kost in mu jo nadomesti z novo, pravilno obzaganjo in izobličeno kostjo, ki jo električni aparat pripravi iz dela piščali. Tako se da hrbtnico popraviti kakor kakšen skrivljen drog.

Črne slavnostne obleke

smoking, frak ter sakoe za žalne in druge prilike ter elitne črne sukne najboljšega blaga, finega izdelka in ceno pri Drago Schwab, Ljubljana.

Samomor pri 100.000 dolarjih plače

V Newyorku vzbujajo silno senzacijo samomor ženske, ki je veljala za najboljše plačano u.lužbenko na svetu. Da mi je ime Berger. Bila je nastavljena kot voditeljica velike modne hiše Berger Brothers. Njena letna plača je dosegla velikansko vsoto 100.000 dolarjev. Ta gaža je bila rekordna plača celo v Ameriki, ki je vajena najrazličnejših nemogočin možnosti.

Tragedija se je odigrala v nekem newyorškem hotelu. Bergerjevo so našli v najeti sobi mrtvo. Poleg nje je ležal v krvi njen prijatelj, kateremu se je Bergerjeva pridružila po ločitvi od svojega moža.

Borba z morskim volkom

Francoski atlet André Rolet, olimpijski zmagovalc v dviganju uteži, se je kopal v morju z nekim svojim prijateljem. Opazila sta poldrug meter dolgo ribo, menila sta, da je tun in sta jo začela loviti. Riba se je hipoma obrnila proti zasledovalcema in udarila Roletovega tovariša z repom tako silno po roki, da mu jo je zlomila. Nato se je spravila na atleta. Po dolgem boju jo je ta z nožem ubil. Hip nato je zvedel v svoje zaprepaščenje, da je bil ubil mladega — morskega psa.

Radio

Torek, 22. oktobra.
LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 17: Koncert radio-orkestra. 19: Predavanje o fotomaterstvu. — 19.30: Rusčina. — 20: Jalen: »Nevesta« (igralo člani narodnega gledališča). — 21: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Koncert radio-orkestra.
Sreda, 23. oktobra
LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Poročila iz dnevnika. — 17: Koncert radio-orkestra. — 19: Uprava in gospodarstvo v Ljubljani (prof. Kranjec). — 19.30: Francoščina. — 20:

Prenos koncerta iz Prage. — 22: Napoved časa in poročila.
ZAGREB 12.30: Reproducirana glasba. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 20: Prenos koncerta iz Prage. — BEOGRAD 12.40: Koncert radio-kvarteta. — 20: Koncert radio-kvarteta in solistov. — 21.10: Poročila. — 21.25: Prenos koncerta ruskega orkestra balalaik. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 20: Prenos simfoničnega koncerta orkestra Češke filharmonije. — BRNO 20: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — VARŠAVA 16.45: Reproducirana glasba. — 17.45: Orkestralni koncert. — 20.30: Koncert Mozartove glasbe. — 21.25: Violinski koncert. — 23: Lahka glasba. — DUNAJ: Dopoldanski koncert. — 15.30: Glasbeni program za mladino. — 16: Koncert orkestra. — 20.05: Mešan program. — 21.30: Koncert komorne kvinteta. — BERLIN 16.20: Popoldanski koncert. — 18: Lahka godba orkestra. — 20.15: Prenos operete iz gledališča. — Godba za ples. — FRANKFURT 16.15: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 20: Prenos slovenskega večera iz Stuttgarta. — 21.30: Koncert na orgle. — LANGENBERG 17.35: Večerni koncert. — 20: Koncert orkestra. — 21: Dramski večer. — Lahka godba in ples. — STUTTGART 16.15: Popoldanski koncert. — 20: Slovanski večer: koncert filharmoničnega orkestra. — 21: Recitacije. — 21.30: Koncert na orgle. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.40: Koncert lahke glasbe. — 20: Madžarske pesmi. — 21: Koncert lahke glasbe. — Reproducirana glasba. — LONDON 20.45: Orkestralni in pevski koncert. — 22.35: Dramski večer. — Godba za ples. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Verdijeva opera »Moč usode«. — STOCKHOLM 20: Koncert komorne glasbe. — 21.40: Veselega. — Godba za ples.

Oblastno kocijionirana šoferska šola
Gojko Pipenbacher
LJUBLJANA
Pisarna in informacije: Rutarjeva ulica 9
Otvoritev 2. novembra

Išče se 50 krojačev
za lahko in trajno konfekcijsko delo na dom. Naslov pove oglasni oddelek „Jutra“
12627

POTNIK
Špirituoze stroke za Slovenijo, mariborska oblast, se sprejme takoj. Prednost imajo že uvedene moči. Ponudbe je nasloviti v Celje, poštni predal 37. 12639

Resno, razširjeno trgovsko podjetje sprejme
agilnega vodjo
za vodstvo svoje ekspoziture v Ljubljani z deležem, ki je dobro vpeljan v krogih veletrgovcev in obrtnikov. Kapital ni potreben. Znanje nemščine pogoj. Sialen, zasiguran, lep zaslužek. — Obširne ponudbe pod „Erstklassiger Organisator“ na ogl. odd. Jutra. 12621

Pogrebni zavod Iv. Gajšek, Vodmat-Ljubljana.
Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš dragi soprog in oče, gospod
Julij Trotovšek
prostorni mojster drž. žel. v pok.
po težki bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče dne 19. oktobra 1929, v Gospodu preminul.
Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek, dne 22. oktobra ob 4. uri iz mrtvašnice veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 21. oktobra 1929.
žalujoči ostali.

Zahvala
Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega
Vladota
in za poklonjeno prekrasno cvetje in vence, se vsem prav priščno zahvaljujemo.
Posebej nas veže dolžnost, zahvaliti se prijateljem pokojnikom, osobito g. dr. Tonetu Jamarju za požrtvovalno skrb in prijateljsko ljubezen in nego med boleznijo in ob smrti, akademskemu pevskemu zboru za belepo in ganljivo petje, prečastiti duhovščini, oficirskemu zboru, vojaški godbi in častni, četi, tovarišem akademikom, zastopnikom raznih korporacij, zavodov in društev, ki so našega blagega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti.
Našo globoko občuteno zahvalo naj sprejme tudi pokojnikov prijatelj, ki se je ob odprtem grobu tako priščno in iskreno poslovil od prerano nam umlega Vladota.
Ljubljana, 21. oktobra 1929.
Globoko žalujoče rodbine:
Kmetovi — dr. Jeršetova.

OLDSMOBILE JE KONSTRUIRAN Z VPOŠTEVANJEM MODERNIH AVTOMOBILSKIH PRILIK

Avtomobil 1929 za avtomobilске prilike 1929: tak je Oldsmobile.

General Motors so si zadale nalogo, izdelati voz, ki naj ustreza denarnim sredstvom i željam vsakogar: to se jim je posrečilo z ustvaritvijo Oldsmobile, voza, ki je kos vsaki situaciji, v katero utegne priti sodobni avtomobilist.

Izčrpn i in do slednjih podrobnosti izvedeni poskusi na preizkuševalnem terenu družbe General Motors so dali Oldsmobilovim inženjerjem priliko, motor tako izpopolniti, da brez škode premaga vse neprilike, na katere vozač neizogibno naleti. Prav tako je poskrbljeno za udobnost no vožnji — in tako je danes Oldsmobile tisti voz, s katerim se med vsemi najudobnejše voziš.

Zadovoljivo v vsakem pogledu

Oldsmobile je nagel na odprtih cestah, na prometnih križiščih ume voziti korakoma — in se ustaviti kakor ukopan, za kar se ima zahvaliti zavoram Steeldraulic. Zaradi precizno delujočega in voljno podajajočega se volana lahko zvoziš Oldsmobile tudi na najprometnejših trgih in ovinkih.

Oldsmobile je danes moda:

priljubljen se je zaradi svoje velike popolnosti kakor tudi zaradi Fisherjevih karoserij. Eleganten je, a umerjen; vitkost in

harmonične barve njegove karoserije pa sta tisti dve lastnosti, ki sta ga populzirali v ženskem svetu.

OLDSMOBILE

CHEVROLET — PONTIAC — OLDSMOBILE — OAKLAND — MARQUETTE — BUICK — VAUXHALL LA SALLE — CADILLAC — CHEVROLET TOVORNI AVTOMOBILI — G. M. C. TOVORNI AVTOMOBILI FISHERJEVE KAROSERIJE

PROIZVODI GENERAL MOTORS

12632

brez posebnega nasnanila.

Naš iskrenoljubljenski, nepozabni soprog, oz. brat, svak in stric, gospod

Franc Radovan Vrhunc

trgovec

nas je v nedeljo, dne 20. št. m. ob 22. uri po dolgem trpljenju za vedno ostavil. Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v torek, dne 22. oktobra 1929. ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Maribor—Ljubljana—NIS—Kočevje, dne 21. oktobra 1929.

Marica Vrhunc, soproga; Ing. Neško Vrhunc, brat; Franja Vrhunc, učiteljica, Jospina Jak, roj. Vrhunc, sestri in vsi ostali sorodniki.

Donald Keyhoe:

„Gusar v oblakih“

Letalski roman

»Moje ime je Trent. Kakor slišim, ste branitelj Mr. Randa.«
 »Vi ste Mr. Richard Trent — letalec, ki je našel pištolo? Veseli me, da vas vidim, gospod. Baš davi sem narekoval pismo za vas. Počakajte malo. Takoj pokličem svojo tajnico, da vam ga prečita.«
 »Čital ga bom pozneje,« je nestrpno rekel Dick.

»Prišel sem, ker bi rad osebno govoril z Mr. Ransom.

Prosil bi vas, da mi izposlujete dovoljenje.«
 Stari odvetnik ga je zamišljeno pogledal. »To ni baš lahka stvar. Kako sporočilo zanj bi sicer lahko sprejel —«
 »Pravim, da moram osebno govoriti z njim.«
 »Nu, tedaj morda prihodnji teden —«
 »Ne, danes!«

Mr. Garrison je segel po svoje naočnike. Že nekaterga nečakanca je bil videl v svoji dolgi praksi, a toli nestrpen in odločen kakor ta ni bil nobeden.

Pomislil je. Morda se je zavedal, da je Dick važen za potek procesa: da je potrebna priča, ki bi ji bilo dobro ustreči. Vsekako je z vzdihom prijel za telefon. Govoril je z neznanimi ljudmi na onem koncu žice, ki so naposled obljubili, da ga o nečem obvestijo.

»Dejstvo je, Mr. Trent,« je pripomnil potlej, naslanjaje se nazaj in udarjaje s svinčnikom ob mizo, »dejstvo je, da z Mr. Ransom ne vem kaj početi.«
 »Kako da ne?«
 »Kako to?«

»O njegovi nedolžnosti sem popolnoma prepričan. Sodišče me je določilo za ta slučaj. On si namreč ni hotel sam izbrati odvetnika. Svoje dni sem že zagovarjal morilce, tako da nisem novinec. Če je Mr. Rand kriv, tedaj so bile vse moje petdesetletne izkušnje s človeštvom zaman!«

Držeč se, kakor da je povedal Bog si ga vedi kaj globokega, je Mr. Garrison pri teh besedah še enkrat glasno potrkal s svinčnikom ob mizo in se naslonil nazaj, kakor da pričakuje takojšnjega ugovora.

»Kdaj pride tisto telefonsko obvestilo?« je vprašal Dick.
 Mr. Garrison je nagrbnčil čelo.
 »Vsak trenutek se ga nadejam. A govorila sva o Mr. Randu.«
 »Nu da, strinjam se z vami.«

»Toda on mi noče pomagati,« je nejevoljno vzkliknil odvetnik. »Na vse pristane, karkoli mu svetujem. Popolnoma ravnodušen je videti. Zdi se mi, da mu je vse eno, ali ga obsodijo ali ga oprostite.«
 Dicku ni bilo treba odgovarjati na te modre besede. Telefon ga je rešil. Mr. Garrison je z nasmeškom vzdignil oči proti njemu.

»Stvar je urejena. Idite v jetnišnico in vprašajte za Mr. Salterja. Povejte mu, da ste tisti gospod, zastran katerega sem mu telefoniral.«

Dick ni zapravil časa. Poiskal je sivo zgradbo z zamreženimi okni in visokimi zidovi, ki so jo obdajali z vseh štirih strani. Paznik ga je vodil mimo mnogih celic, nato se je ustavil, odklenil eno izmed njih in stopil z Dickom vanjo.

»Zdravi, Dick,« je rekel stari Rand in v glasu mu je zazvenela slabost.

S postelnjaka, na katerem je sedel, se je vzdignil mož, čigar obličje je izražalo tako neskončno potrpežljivost, da si niti Mr. Garrison vkljub svoji petdesetletni izkušnji ne bi bil mogel predstaviti enake. Videti je bil potr, kakor da ga razjeda notranje gorje.

»Zdravi, Dick,« je rekel stari Rand in v glasu mu je zazvenela slabost. »Lepo je, da ste prišli pogledat k meni. Kako se imate?«
 Dick je hotel odgovoriti, a besede so mu obtičale v grlu.

14. poglavje.

Stari Rand je menda opazil Dickovo razburjenost. Z vso nepriljenostjo je jel govoriti in pripovedovati o jetniškem življenju in raznih drugih vsakdanjostih, vse to tako naravno, da je bilo težko spoznati v njem osumljenca, ki je čakal sodbe zaradi preiščenega umora.

V Randovem obrazu je bila čudna vedrost, v njegovem pogledu vdanost, ki je segala človeku do srca.

Dick se ni mogel več premagati. Sredi brezpomembnega razgovora je planilo iz njega:

»Oh, Mr. Rand, prišel sem z določenim namenom! Nikakega razloga ni, da bi morali zaupati baš meni — tega vas niti ne prošim... A vem, Mr. Rand, jaz vem, da niste krivi umora!«

Randov obraz je postal skoro osoren.
 »Ne govoriva o tej stvari, Dick.«
 »A jaz moram govoriti z vami!«

»Pripravljen sem, da trpim posledice.«
 »Saj niste krivi, Mr. Rand!«

»Dick!« Stari Rand je vstal in položil Dicku roko na ramo. »Prosim vas, da mi storite uslugo — eno samo, ki jo bom cenil nad vse druge. Pustite, naj gredo stvari svojo pot. Pripravil sem se na najhujše. Ni je možnosti, ki bi me mogla presenetiti, ni je, ki bi me mogla potreti!«

Dick je gledal v tla. Srce mu je upadalo in obupna zavest brezmočnosti se je polasčala njegovega duha. A vdati se ni hotel, niti zdaj še ne.

»Vse letališče, vsi ljudje, kar jih je pri nas — vsi verujejo v vas in pravijo, da vam je bil zločin podtaknjen.«

»Res?« Smehljal, ki je zletel preko Randovega obraza, je bil skoro žalosten. »Na žalost jim ne morem povedati, kaj čutim do njih... Toda hvaležen sem jim. Sporočite jim to od mene. Hvaležen sem jim in jim želim sreče, vsakemu posebej.«

Njegov glas je zgovorno pričal, da se je z vsem sprijaznil. Dickovi tajni upi so se podirali. Videl je, da je njegova strastna vera zaman zoper to čudno mirnost.

Ni se več dolgo mudil. Povedal je bil, kar je hotel, za nadaljnjo oklevanje mu je nedostajalo moči.

Poslovil se je in še vrnil v solnčni, svobodni svet izven kamenitih zidov. Glad ga je nagnal, da je stopil v restavracijo. Tam je sedel in v mislih obnavljal podrobnosti svojega jalovega poseta. O nedolžnosti starega Randa je bil prepričan, bolj ko kdaj. Toda Rand sam ga je bil pahnil od sebe, ko mu je ponudil svojo pomoč.

Dick se je napotil proti postaji. Do odhoda njegovega vlaka je bilo še dolgo. Čakalnica je bila pusta in prazna. Nekaj neizrekljivo brezupnega je strmelo iz vseh kotov. Še blagajniško okence je bilo zaprto.

Ko je tako sedel v prazni dvorani in se zaman boril s svojo potrnostjo, je zagledal mladenko, ki je stopila skozi vrata. In zdajci je planil pokoncu. Bila je Mary. Najbrže je bila tik za njim posetila očeta. Zdaj se je vračala domov.

Varčujte s časom!
 Pošiljajte blago stem ekonomičnim šestcilindrskim tovornim avtomobilom!

Toliko je trgovskih podjetij, katerih uspeh temelji na motorskem prevozu! Jasno je, da si bodo velika skladišča, trgovine s kolonialnim blagom in prodajalci premoga, ki razpolagajo s tovornimi avtomobili, mnogo bolj razširili krog odjemalcev od onih, ki se poslužujejo zastarele konjske vprege.

Tovorni avto Chevrolet je zavzel med tovornimi avtomobili prvo mesto, ker je transport z njim prav tako ekonomičen kot zanesljiv. Ta tovorni voz, proizvod General Motors, se je okoristil z izrednimi ugodnostmi, ki mu jih daje največje avtomobilsko podjetje sveta. Na preizkuševališču General Motors so poskusili vzorec za vzorec tega slovečega tovornega avta na vsako-

vrstnih cestah, z najrazličnejšimi tovari; tako so eksperimentirali imeli priliko izpopolniti razne dele voza in so dosegli zelo nizke troške za prevoz tone blaga na kilometer.

Tovorni avto Chevrolet je zdaj opremljen z novim šestcilindrskim motorjem Chevrolet

in je celo mnogo jačji in močnejši od svojega slovečega prednika iz leta 1928.

Najlagje si boste izbrali tovorni avto, primeren vaši trgovski stroki, če preizkusite njegove zmožnosti z vidika svojih poslovnih potreb. Naš zastopnik vam bo z veseljem postregel s poskusno vožnjo in videli boste, kako ceneno je prevažanje blaga s tem tovornim avtom.

CHEVROLET TOVORNI AVTOMOBILI

CHEVROLET — PONTIAC — OLDSMOBILE — OAKLAND — BUICK — VAUXHALL — LA SALLE
 CADILLAC — CHEVROLET TOVORNI AVTOMOBILI — G. M. C. TOVORNI AVTOMOBILI
 FISHERJEVE KAROSERIJE

PROIZVODI GENERAL MOTORS

Zahvala.

Podpisana se v svojem in v imenu svoje sestre Marije ob smrti njune matere, gospe

Josipine Jahn

najiskrenejše zahvaljuje vsem svojim znancem, ki so blago pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Srčna hvala tudi za vse izraze sočutja.

Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

Hedvika Bežek, roj. Jahn, vdova ravnateljca.

12622

+

V nemf žalosti javljamo vsem, ki so ga poznali, da nas je naš zlati

Božo

za vedno zapustil.

Pogreb bo v torek ob 4. popoldne.

Novo mesto, dne 22. oktobra 1929.

Jože in Jožica Lavrič, oče in mati; Sonja, sestra.

Občina Ljubljana
 Mestni pogrebni zavod

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA naznanja, da je njen dolgoletni in neumorno delavni ravnatelj mestnih nasadov, gospod

Vaclav Hejnic

v soboto, dne 19. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb se vrši v torek, dne 22. t. m. ob 4. uri popoldne izpred kapelice Sv. Krištofa na pokopališče k Sv. Križu.

Svojemu zaslužnemu delavcu ohrani mestna občina trajen spomin.

Ljubljana, dne 21. oktobra 1929.

Občina Ljubljana
 Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš iskreno ljubljani oče, stari oče, tast in svak, gospod

Vaclav Hejnic

ravnatelj mestnih nasadov

v soboto, dne 19. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb blagega, nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 22. oktobra 1929. ob 4. uri popoldne izpred kapelice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Hradec Králový, dne 21. oktobra 1929.

Globoko žalujoči ostali